

1995. évi LIII. törvény**a környezet védelmének általános szabályairól¹**

Az Országgyűlés tekintettel arra, hogy a természeti örökség és a környezeti értékek a nemzeti vagyon részei, amelyeknek megőrzése és védelme, minőségének javítása alapfeltétel az élővilág, az ember egészsége, életminősége szempontjából; e nélkül nem tartható fenn az emberi tevékenység és a természet közötti harmónia, elmulasztása veszélyezteti a jelen generációk egészségét, a jövő generációk létét és számos faj fennmaradását, ezért az Alaptörvényben foglaltakkal összhangban a következő törvényt alkotja:²

I. Fejezet**ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK****A törvény célja**

1. § (1)³ A törvény célja az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet egészségének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása.

(2) A törvény a kiszámíthatóság és a méltányos teherviselés elve szerint megfelelő kereteket teremt az egészséges környezethez való alkotmányos jogok érvényesítésére és elősegíti

a) a környezet igénybevételének, terhelésének és szennyezésének csökkentését, károsodásának megelőzését, a károsodott környezet javítását, helyreállítását;

b) az emberi egészség védelmét, az életminőség környezeti feltételeinek javítását;

c) a természeti erőforrások megőrzését, fenntartását, az azokkal való ésszerű takarékos és az erőforrások megújulását biztosító gazdálkodást;

d) az állam más feladatainak a környezetvédelem követelményeivel való összhangját;

e) a nemzetközi környezetvédelmi együttműködést;

f) a lakosság kezdeményezését és részvételét a környezet védelmére irányuló tevékenységben, így különösen a környezet állapotának feltárásában, megismerésében, az állami szerveknek és az önkormányzatoknak a környezet védelmével összefüggő feladatai ellátásában;

g) a gazdaság működésének, a társadalmi, gazdasági fejlődésnek a környezeti követelményekkel való összehangolását;

h) a környezetvédelem intézményrendszerének kialakítását, illetve fejlesztését;

i) a környezet védelmét, megőrzését szolgáló közigazgatás kialakítását, illetve fejlesztését.

A törvény hatálya

2. § (1) A törvény hatálya kiterjed:

a) az élő szervezetek (életközösségeik) és a környezet élettelen elemei, valamint azok természetes és az emberi tevékenység által alakított környezetére;

b) az e törvényben meghatározottak szerint, a környezetet igénybe vevő, terhelő, veszélyeztető, illetőleg szennyező tevékenységre.

(2) A törvény hatálya azokra a természetes és jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki

a) akik vagy amelyek az (1) bekezdés a) pontja szerinti környezettel kapcsolatban jogokkal rendelkeznek, illetve akiket vagy amelyeket kötelezettségek terhelnek;

b) akik vagy amelyek az (1) bekezdés b) pontja szerinti tevékenységet folytatnak (a továbbiakban: környezethasználó).

(3) A törvény hatálya kiterjed a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi feladatok ellátására, ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik.

3. § (1) E törvény rendelkezéseivel összhangban külön törvények rendelkeznek, különösen:

a) a nukleáris energiáról és a radioaktivitás felhasználásáról,

b) a bányászatról,

c) az energiáról,

- d) az erdőkről,
- e) az épített környezet alakításáról és védelméről,
- f)⁴ a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földről,
- g) a halászatról,
- h) a közlekedésről, közlekedési alágazatonként,
- i) a katasztrófák megelőzéséről és következményeik elhárításáról,
- j) a területfejlesztésről,
- k) a vadgazdálkodásról
- l) a vízgazdálkodásról,
- m) a hulladékokról,
- n) a veszélyes anyagokról.

(2) Az élővilág változatossága, élőhelyeinek megőrzése, a tudományos, kulturális vagy esztétikai értékekkel bíró területek, képződmények, létesítmények megőrzése és helyreállítása érdekében - e törvénnyel összhangban - külön törvények rendelkeznek:

- a) a természet és a táj védelméről,
- b) az állatvédelemről, továbbá az állategészségügyről,
- c) a növényvédelemről, továbbá a növényegészségügyről,
- d) a műemlékek védelméről.

Alapfogalmak

4. § E törvény alkalmazásában

1.⁵ *környezeti elem*: a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői;

2.⁶ *környezet*: a környezeti elemek, azok rendszerei, folyamatai, szerkezete;

3.⁷ *természeti erőforrás*: a - mesterséges környezet kivételével - társadalmi szükségletek kielégítésére felhasználható környezeti elemek vagy azok egyes összetevői;

4.⁸ *környezet igénybevétele*: a környezetben változás előidézése, a környezetnek vagy elemének természeti erőforráskénti használata;

5.⁹ *környezet-igénybevettesség*: a környezetnek vagy elemének természeti erőforráskénti használata mértéke;

6.¹⁰ *környezetterhelés*: valamely anyag vagy energia közvetlen vagy közvetett kibocsátása a környezetbe;

7.¹¹ *környezetszennyezés*: a környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése;

8.¹² *környezetszennyezettség*: a környezetnek vagy valamely elemének a környezetszennyezés hatására bekövetkezett szennyezettségi szinttel jellemezhető állapota;

9.¹³ *környezethasználat*: a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység;

10.¹⁴ *környezetveszélyeztetés*: a környezetkárosodás bekövetkezésének közvetlen veszélye;

11.¹⁵ *környezetveszélyeztető magatartás*: környezetveszélyeztetést előidéző tevékenység vagy mulasztás;

12.¹⁶ *környezetkárosítás*: az a tevékenység vagy mulasztás, amelynek hatására környezetkárosodás következik be;

13.¹⁷ *környezetkárosodás*: a környezetben, illetve valamely környezeti elemben közvetlenül vagy közvetve bekövetkező, mérhető, jelentős kedvezőtlen változás, illetve valamely környezeti elem által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett, mérhető, jelentős romlása;

14.¹⁸ *környezeti elem által nyújtott szolgáltatás*: környezeti elemnek más környezeti elem vagy a társadalom (köz) érdekében ellátott funkciója;

15.¹⁹ *környezetkárosodást megelőző intézkedés*: környezetveszélyeztetés esetén a környezetkárosodás megelőzésére vagy várható bekövetkezése előtt annak csökkentésére irányuló tevékenység, illetve intézkedés;

16.²⁰ *helyreállítási intézkedés*: olyan kárelhárítási, illetve kármentesítési tevékenység vagy intézkedés, amely a környezetkárosodás enyhítésére, az eredeti állapot vagy ahhoz közeli állapot helyreállítására, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azzal egyenértékű szolgáltatás biztosítására irányul;

17.²¹ *eredeti állapot*: a környezetkárosodás bekövetkezésének időpontjában a környezetnek vagy valamely elemének és az általa nyújtott szolgáltatásoknak a rendelkezésre álló legjobb információ alapján meghatározható állapota, mely akkor állt volna fenn, ha a károsodás nem következik be;

18.²² *megelőzési, illetve helyreállítási költség*: minden olyan költség, amely a környezetkárosodás megelőzéséhez, illetve az eredeti állapot helyreállításához szükséges, ideértve különösen a környezetkárosodás, valamint annak közvetlen veszélyének felmérésével kapcsolatos költségeket, a lehetséges intézkedések felmérésének költségeit, az adatgyűjtés költségeit, a jogi költségeket (így például

ügység, illetve közjegyzői költség), valamint a monitoring és az ellenőrzés költségeit, továbbá a kártalanítás összegét;

19.²³ *környezetre gyakorolt hatás*: a környezetben környezetterhelés, illetőleg a környezet igénybevétele következtében bekövetkező változás;

20.²⁴ *hatásterület*: az a terület vagy térrész, ahol jogszabályban meghatározott mértékű környezetre gyakorolt hatás a környezethasználat során bekövetkezett vagy bekövetkezhet;

21.²⁵ *érintett*: azon személy, szervezet, aki vagy amely a hatásterületen él, tevékenykedik;

22.²⁶ *érintett önkormányzat*: az a települési önkormányzat, amely az adott környezethasználat hatásterületén illetékességgel rendelkezik;

23.²⁷ *helyi környezetvédelmi ügy*: minden olyan környezetvédelmi ügy, amelyben a környezet használata és a hatásterület nem terjed túl az érintett települési önkormányzat területén;

24.²⁸ *igénybevételi határérték*: a környezet vagy valamely eleme jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű igénybevétele, melynek meghaladása - a mindenkori tudományos ismeretek alapján - környezetkárosodást idézhet elő;

25.²⁹ *kibocsátási határérték*: a környezetnek vagy valamely elemének jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű terhelése, melynek meghaladása - a mindenkori tudományos ismeretek alapján - környezetkárosodást idézhet elő;

26.³⁰ *szennyezettségi határérték*: a környezet valamely elemének olyan - jogszabályban meghatározott - mértékű szennyezettsége, amelynek meghaladása - a mindenkori tudományos ismeretek alapján - környezetkárosodást vagy egészségkárosodást idézhet elő;

27.³¹ *leghatékonyabb megoldás*: a környezeti, műszaki és gazdasági körülmények között elérhető, legkíméletesebb környezet-igénybevétellel járó tevékenység;

28.³² *az elérhető legjobb technika*: a korszerű technikai színvonalnak, és a fenntartható fejlődésnek megfelelő módszer, üzemeltetési eljárás, berendezés, amelyet a kibocsátások, környezetterhelések megelőzése és - amennyiben az nem valósítható meg - csökkentése, valamint a környezet egészére gyakorolt hatás mérséklése érdekében alkalmaznak, és amely a kibocsátások határértékének, illetőleg mértékének megállapítása alapjául szolgál. Ennek értelmezésében:

- legjobb az, ami a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme érdekében;

- az elérhető technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ipari ágazatokban történő alkalmazását elfogadható műszaki és gazdasági feltételek mellett, figyelembe véve a költségeket és előnyöket, attól függetlenül, hogy a technikát az országban használják-e vagy előállítják-e és amennyiben az az üzemeltető számára ésszerű módon hozzáférhető;

- a technika fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, amelynek alapján a berendezést (technológiát, létesítményt) tervezik, építik, karbantartják, üzemeltetik és működését megszüntetik, a környezet helyreállítását végzik;

29.³³ *fenntartható fejlődés*: társadalmi-gazdasági viszonyok és tevékenységek rendszere, amely a természeti értékeket megőrzi a jelen és a jövő nemzedékek számára, a természeti erőforrásokat takarékosan és célszerűen használja, ökológiai szempontból hosszú távon biztosítja az életminőség javítását és a sokféleség megőrzését;

30.³⁴ *elővigyázatosság*: a környezeti kockázatok mérsékléséhez, a környezet jövőbeni károsodásának megelőzéséhez vagy csökkentéséhez szükséges döntés és intézkedés;

31.³⁵ *megelőzés*: a környezethasználat káros környezeti hatásai elkerülésének érdekében a leghatékonyabb megoldások, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technika alkalmazása a döntéshozatal legkorábbi szakaszától;

32.³⁶ *környezetvédelem*: olyan tevékenységek és intézkedések összessége, amelyeknek célja a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítása;

33.³⁷ *téradat*: elektronikus formában rendelkezésre álló, a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer létrehozásának és működtetésének szabályairól szóló jogszabályban meghatározott tárgykörbe tartozó, különösen a geodéziai, a természet-, a gazdaság-, a település-, illetve a népességföldrajzi adat, amely közvetlenül vagy közvetve vonatkozik Magyarország területén fekvő helyre vagy földrajzi területre;

34.³⁸ *téradatkészlet*: téradatok térinformatikai eszköz útján azonosítható gyűjteménye;


35.³⁹ *metaadat*: téradatnak nem minősülő, ahhoz kapcsolódó, a téradatkészleteket és téradat-szolgáltatásokat leíró elektronikus információ, amely lehetővé teszi a téradatkészletek és téradat-szolgáltatások elérését, nyilvántartását és felhasználását;


36.⁴⁰ *téradat-szolgáltatás*: téradaton vagy metaadaton térinformatikai eszközzel elvégezhető művelet;

37.⁴¹ *téradatkezelő*: téradatot létrehozó, kezelő, rendszeresen frissítő és a téradat birtokában lévő, valamint a téradattal kapcsolatos állami vagy helyi önkormányzati, továbbá jogszabályban meghatározott, környezettel összefüggő közfeladatot ellátó, illetve közszolgáltatást nyújtó szerv vagy személy, valamint az ezek ellenőrzése alatt álló, környezettel összefüggő feladatot végző vagy közszolgáltatást nyújtó természetes vagy

jogi személy. Nem minősülnek téradatkezelőnek a bíróságok és a jogalkotó szervek annyiban, amennyiben azok e feladat- és hatáskörükben járnak el;

38.⁴² *interoperabilitás*: a téradatkészletek összekötésének és a téradat-szolgáltatások között ismételt kézi beavatkozás nélkül létrejövő olyan összekapcsolódásnak a lehetősége, amely a téradatkészletek és -szolgáltatások elérését magasabb minőséggel biztosítja, mint a 48/G. § (2) bekezdésében meghatározott információs rendszerek elkülönülten;

 39.⁴³ *térinformatikai eszköz*: olyan informatikai, geodéziai vagy távérzékelési eszköz, amely téradat rögzítésére, tárolására, kezelésére, továbbá megjelenítésére szolgál;

 40.⁴⁴ *gazdálkodó szervezet*: a polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott gazdálkodó szervezet.

5. § E törvény hatálybalépését követően törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet határozhat meg környezethasználatnak minősülő tevékenységet.

A környezet védelmének alapelvei

Az elővigyázatosság, a megelőzés és a helyreállítás

6. § (1) A környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy

- a) a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- b) megelőzze a környezetszennyezést;
- c) kizárja a környezetkárosítást.

(2) A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a hulladékkezelés csökkentésével, a természetes és az előállított anyagok visszaforgatására és újrafelhasználására törekedve kell végezni.

(3)⁴⁵ A megelőzés érdekében a környezethasználat során a leghatékonyabb megoldást, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni.

7. § A 6. §-ban foglaltak érvényesítése érdekében jogszabály előírhatja a környezethasználat feltételeit, illetőleg korlátozó vagy tiltó rendelkezéseket állapíthat meg.⁴⁶

8. § (1) A környezetet veszélyeztető vagy károsító környezethasználó köteles azonnal befejezni a veszélyeztető vagy károsító tevékenységet.

(2) A környezethasználó köteles gondoskodni a tevékenysége által bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetéséről, a károsodott környezet helyreállításáról.

Felelősség

9. § A környezethasználó az e törvényben meghatározott és az e törvényben és más jogszabályokban szabályozott módon felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

Együttműködés

10. § (1) Az állami szervek, a helyi önkormányzatok, a természetes személyek és szervezeteik, a gazdálkodást végző szervezetek és mindezek érdekvédelmi szervezetei, valamint más intézmények együttműködni kötelesek a környezet védelmében. Az együttműködési jog és kötelezettség kiterjed a környezetvédelmi feladatok megoldásának minden szakaszára.

(2) Az együttműködéssel járó jogokat és kötelezettségeket e törvény, illetve az önkormányzat rendeletben állapítja meg.

11. § (1)⁴⁷ A környezetvédelmi érdekek érvényesítését Magyarország két- vagy többoldalú nemzetközi környezetvédelmi és más, a környezetvédelemmel összefüggő együttműködési, tájékoztatási, segítségnyújtási megállapodásokkal is elősegíteni köteles, különösen a szomszédos országokkal való kapcsolatában.

(2) Nemzetközi szerződés hiányában is figyelemmel kell lenni más államok környezeti érdekeire, az országhatárokon áttérjedő környezetterhelés, illetőleg környezetveszélyeztetés csökkentésére, a környezetszennyezés és a környezetkárosítás megelőzésére.

Tájékoztató, tájékoztatás és nyilvánosság

12. §⁴⁸ (1) A környezet védelmével kapcsolatos állampolgári jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése céljából a közfeladatot ellátó szervek mindenki számára lehetővé teszik a környezet és az egészség lényeges összefüggéseinek, a környezetkárosító tevékenységek és azok fontosságának megismerését.

(2) Mindenkinnek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat - mint közérdekű adatokat - megismerni.

(3) Az állami szervek, az önkormányzatok - kivéve a bíróságok és a jogalkotó szervek e minőségükben -, a környezethez kapcsolódó kötelezettséget, feladatot teljesítő vagy közszolgáltatást nyújtó, illetve az egyéb közfeladatot ellátó szervek vagy személyek (a továbbiakban: környezeti információval rendelkező szerv) feladatkörükben kötelesek a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni, igény esetén a rendelkezésére álló környezeti információt hozzáférhetővé tenni, rendelkezésre bocsátani, továbbá a környezeti információk külön jogszabályban meghatározott körét, illetve a birtokában levő vagy a számára tárolt információk jegyzékét elektronikusan vagy más módon közzétenni.

(4) A környezeti információval rendelkező szerv biztosítja a nyilvánosság, illetve a környezeti információt igénylő számára, hogy a környezeti információ megismerésére vonatkozó jogosultságairól tudomást szerezzon, továbbá elősegíti a környezeti információhoz való hozzáfutást. E jogok előmozdítása érdekében a környezeti információval rendelkező szerv információs tisztviselőt nevezhet ki.

(5) A környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információ megismerését nem lehet arra hivatkozva megtagadni, hogy az személyes adat, üzleti titok, adótitok, fokozottan védett növény vagy állat élőhelyére, kimerülőben lévő természeti erőforrások lelőhelyére, fokozottan védett földtani természeti érték előfordulási helyére vonatkozó adat.

(6) Ha a megkeresett szerv nem rendelkezik a kért környezeti információval, az információ megismerésre vonatkozó igényt köteles a környezeti információval rendelkező szervnek megküldeni és erről az igénylőt értesíteni vagy tájékoztatni, hogy a kért információt mely környezeti információval rendelkező szervtől igényelheti.

(7) A környezeti információval rendelkező szerv az információ megismerésre vonatkozó igény beérkezésétől számított 5 napon belül felhívja az igénylőt az igénye pontosítására, ha az túlzottan általános vagy tartalma alapján a megismerni kívánt környezeti információ nem állapítható meg.

(8)⁴⁹ A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény hatálya alá tartozó olyan jogerős vagy fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánított határozatot, illetve környezetvédelmi hatósági szerződést közzé kell tenni, amelynek végrehajtása jelentős környezeti hatással jár.

(9) A környezethasználó köteles az általa okozott környezetterheléssel, környezet igénybevétellel, valamint környezetveszélyeztetéssel összefüggő adatokról kérelemre bárkinek tájékoztatást adni. A tájékoztatási kötelezettség megszűnése esetén a környezethasználó törvényességi felügyeletét ellátó szerv intézkedése kezdeményezhető.

II. Fejezet

A KÖRNYEZETI ELEMEK VÉDELME ÉS AZ ELEMEKET VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK

A környezeti elemek egységes védelme

13. § (1) Minden környezeti elemet önmagában, a többi környezeti elemmel alkotott egységben és az egymással való kölcsönhatás figyelembevételével kell védeni. Igénybevételüket és terhelésüket ennek megfelelően kell szabályozni.

(2) A környezeti elemek védelme egyaránt jelenti azok minőségének, mennyiségének és készleteinek, valamint az elemeken belüli arányok és folyamatok védelmét.

(3)⁵⁰ Valamely környezeti elem igénybevételének, illetve terhelésének megelőzése, csökkentése vagy megszüntetése céljából nem engedhető meg más környezeti elem károsítása, szennyezése.

A föld védelme

14. § (1) A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira.

(2) A föld védelme magában foglalja a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

15. § (1) A föld felszínén vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

(2) Az anyagok elhelyezésének környezetvédelmi feltételeit külön jogszabály állapítja meg.

16. § Beruházás (építés, bányászat) folytatása során, annak megkezdése előtt - külön jogszabály rendelkezése szerint - gondoskodni kell a termőréteg megfelelő letermeléséről és termőtalajkénti felhasználásáról.

17. § (1) A kőzetek és ásványok bányászatára, kitermelésére vonatkozóan - ha törvény így rendelkezik - igénybevételi határértéket kell meghatározni.

(2) A kitermelés mértéke, továbbá a bányászattal és a bányatermékek előkészítésével, feldolgozásával összefüggésben keletkező meddő elhelyezések, valamint a bányászati tevékenységhez kapcsolódó egyéb tevékenységek következtében jelentkező környezetre gyakorolt hatás mértéke nem haladhatja meg a jogszabályban vagy jogszabály rendelkezései szerint hatósági határozatban megállapított határértéket.

(3) A föld igénybevételével járó tevékenység befejezése után - jogszabály vagy hatósági határozat rendelkezése szerint már a környezethasználat során is - a terület ütemezett helyreállításáról, rendezéséről, illetőleg újrahásznosításának feltételeiről a terület használója köteles gondoskodni.

A víz védelme

18. §⁵¹ (1)⁵² A víz védelme kiterjed a felszíni és felszín alatti vizekre, azok készleteire, minőségére (beleértve a hőmérsékleti viszonyait is) és mennyiségére, a felszíni vizek medrére és partjára, a víztartó képződményekre és azok fedőrétegeire, valamint a vízzel kapcsolatosan - jogszabályban vagy hatósági határozatban - kijelölt megkülönböztetett védelem alatt álló (védett) területekre.

(2) A vizek természetes hozamát, lefolyását, áramlási viszonyait, medrét és partját csak a vízparti élővilág megfelelő arányainak megtartásával és működőképességük biztosításával szabad megváltoztatni úgy, hogy az a környezeti célkitűzések teljesítését nem veszélyeztetheti.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában védett területnek kell tekinteni

a) a 20. §-ban foglalt célok elérését szolgáló védőterületeket,

b) a külön jogszabály szerint gazdasági szempontból fontos vízi fajok védelmére kijelölt területeket,

c) a települési szennyvizek tisztítás utáni beocsátása és a mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezés szempontjából érzékeny területeket,

d) a vízi, vízközei és a felszín alatti víztől jelentősen függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek védelmére kijelölt területeket.

(4) A védett területekről - a 49. § (1) bekezdése szerinti Információs Rendszer részeként - nyilvántartást kell vezetni.

(5) A környezet igénybevételét és használatát úgy kell megszervezni és végezni, hogy a vizek állapotára vonatkozó környezeti célkitűzések teljesüljenek, így különösen:

a) a felszíni és a felszín alatti vizek állapota ne romoljon,

b) a felszíni és felszín alatti vizek jó állapota a külön jogszabály szerinti környezeti követelmények teljesítése révén megvalósuljon.

(6) Ha a vizek egy elkülönített részére több azonos tárgyú környezeti célkitűzést szolgáló követelmény vonatkozik, akkor a legszigorúbbat kell alkalmazni.

(7)⁵³ A vizek jó állapotának eléréséhez szükséges intézkedéseket - a Kormány nyilvános egyedi határozatával közzétett - vízgyűjtő-gazdálkodási tervben kell meghatározni.

19. § (1) A víz - mint alapvető életfeltétel és korlátozottan előforduló erőforrás - kitermelésének és felhasználásának feltételeit vízkészlettípusonként a területi adottságoknak megfelelően, igénybevételi határérték figyelembevételével kell megállapítani.

(2) A vízigények kielégítésének sorrendjéről külön törvény rendelkezik.

(3) A környezet igénybevétele - így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén gondoskodni kell arról, hogy

a) a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon;

b)⁵⁴ a vízi és vízközei, továbbá a felszín alatti víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek, valamint

c) a vizek hasznosíthatóságát biztosító mennyiségi és minőségi körülmények ne romoljanak.

20. § Az

a) ivóvízellátást biztosító,

b) az ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló,

c) a természet védelme szempontjából jelentős,
d) az üdülési, sportolási és terápiás hasznosításra kijelölt vízkészleteket fokozott védelemben kell részesíteni.

21. § (1) A vizek igénybevétele, terhelése, a vizekbe használt- és szennyvizek bevezetése - megfelelő kezelést követően - csak olyan módon történhet, amely a természetes folyamatokat és a vizek mennyiségi, minőségi megújulását nem veszélyezteti.

(2) A kitermelt víz felhasználásáról gondoskodni kell. A kitermelést és a használt víznek a vizekbe történő visszavezetését, valamint a vizek átvezetését úgy kell végezni, hogy a vízáadó és -befogadó közeg készleteit, minőségét és élővilágát kedvezőtlenül ne változtassa meg, öntisztulását ne veszélyeztesse.

A levegő védelme

22. § (1) A levegő védelme kiterjed a légkör egészére, annak folyamataira és összetételére, valamint a klímára.

(2) A levegőt védeni kell minden olyan mesterséges hatástól, amely azt, vagy közvetítésével más környezeti elemet sugárzó, folyékony, légnemű, szilárd anyaggal minőségét veszélyeztető, vagy egészséget károsító módon terheli.

(3) A tevékenységek, létesítmények tervezésénél, megvalósításánál, folytatásánál, valamint a termékek előállításánál és használatánál törekedni kell arra, hogy a légszennyező anyagok kibocsátása a lehető legkisebb mértékű legyen.

Az élővilág védelme

23. § (1) Az élővilág védelme - az ökológiai rendszer természetes folyamatainak, arányainak megtartása és működőképességének biztosítása figyelembevételével - valamennyi élő szervezetre, azok életközösségeire és élőhelyeire terjed ki.

(2) Az élővilág igénybevétele csak olyan módon történhet, amely az életközösségek természetes folyamatait és viszonyait, a biológiai sokféleséget nem károsítja, illetőleg funkcióit nem veszélyezteti.

(3) Az élővilág igénybevétele mértékének és helyének szabályozására jogszabály vagy hatósági határozat igénybevételei határértéket állapíthat meg.

Az épített környezet védelme

24. § Az épített környezet védelme kiterjed a településekre, az egyedi építményekre és műszaki létesítményekre.

25. § (1) A települések területén a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján a rendezési tervben övezeteket kell meghatározni.

(2) Az egyes övezetekben folytatható tevékenységek a külön jogszabályban a környezetterhelés jellege alapján meghatározott védőtávolság, védőterület megléte és a védelmi előírás megtartása esetén engedélyezhetők.

(3) A kijelölt védőterületen vagy védőtávolságon belül az adott övezet rendeltetésével össze nem férő tevékenység - külön védelmi intézkedés nélkül - nem folytatható.

26. § A település területén zöldterületeket, védőerdőket külön jogszabály szerint kell kialakítani és fenntartani.

27. §⁵⁵ A természetes és épített környezet összehangolt védelme érdekében a területfejlesztési koncepciókban, a területrendezési és településszerkezeti tervek elkészítése során a bennük foglalt elképzelések várható környezeti hatásait is fel kell tární és értékelni, - e törvény 43-44. §-aira is figyelemmel - továbbá a szükséges környezetvédelmi intézkedéseket környezetvédelmi fejezetben vagy önálló környezetvédelmi tervben, illetve programban kell rögzíteni. Ezek tartalmi követelményeit e törvény, valamint külön jogszabályok állapítják meg.

Veszélyes anyagok és technológiák

28. § (1) A veszélyes anyagok károsító hatása elleni védelem kiterjed minden olyan természetes, illetve mesterséges anyagra, amelyet a környezethasználó tevékenysége során felhasznál, előállít, vagy forgalmaz, és amelynek minősége, mennyisége robbanás- és tűzveszélyes, radioaktív, mérgező, fokozottan korrózív,

fertőző, ökotoxikus, mutagén, daganatkeltő, ingerlő hatású, illetőleg más anyaggal kölcsönhatásba kerülve ilyen hatást előidézhethet.

(2) A veszélyes anyagok kezelésekor, felhasználásakor - beleértve kitermelésüket, raktározásukat, szállításukat, gyártásukat és alkalmazásukat - továbbá, veszélyes technológiák alkalmazásakor olyan védelmi, biztonsági intézkedéseket kell tenni, amelyek a környezet veszélyeztetésének kockázatát jogszabályban meghatározott mértékűre csökkentik, vagy kizárják.

29. § (1) A környezetveszélyeztetéssel járó technológiák alkalmazásakor a környezetveszélyeztetés csökkentése érdekében a veszélyforrás jellegéhez igazodó védőterületet, illetőleg védőtávolságot kell kijelölni.

(2) Ha az (1) bekezdésben foglalt védőterület, illetve védőtávolság - hatósági engedély alapján - a már kialakult települési viszonyok megváltoztatásával biztosítható csak, a megvalósítás költségeit a felelősség arányában kell viselni.

(3) A veszélyes technológia üzemeltetése során az esetlegesen bekövetkező rendkívüli környeztkárosítás megakadályozására, felszámolására az adott tevékenység megkezdése előtt - külön jogszabályi rendelkezés hiányában - környezeti kárelhárítási tervet kell készíteni.

Hulladékok

30. § (1) A hulladékok környezetre gyakorolt hatásai elleni védelem kiterjed mindazon anyagokra, termékekre - ideértve azok csomagoló- és burkolóanyagait is -, amelyeket tulajdonosa eredeti rendeltetésének megfelelően nem tud, vagy nem kíván felhasználni, illetve, amely azok használata során keletkezik.

(2) A környezethasználó köteles a hulladék kezeléséről (ártalmatlanításáról, hasznosításáról) gondoskodni.

(3) A hulladékok kezelésére (ártalmatlanítására, hasznosítására) vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a különböző tisztítási, bontási műveletek során leválasztott, illetőleg elkülönülő anyagok, a hulladékká vált szennyezett föld, továbbá a bontásra kerülő vagy bontott termékek esetében is.

Zaj és rezgés

31. § (1) A környezeti zaj és a rezgés elleni védelem kiterjed mindazon mesterségesen keltett energiakibocsátásokra, amelyek kellemetlen, zavaró, veszélyeztető vagy károsító hang-, illetve rezgésterhelést okoznak.

(2) A zaj és a rezgés elleni védelem keretében műszaki, szervezési módszerekkel kell megoldani:

- a) a zaj- és a rezgésforrások zajkibocsátásának, illetve rezgésgerjesztésének csökkentését;
- b) a zaj- és rezgésterhelés növekedésének mérséklését vagy megakadályozását;
- c) a tartósan határérték felett terhelt környezet utólagos védelmét.

(3)⁵⁶ A környezeti zajjal leginkább terhelt területek zajcsökkentését, a zajjal még nem terhelt területek kedvező állapotának megőrzését - a külön jogszabály alapján - stratégiai zajtérképekre épülő intézkedési tervek végrehajtásával kell megvalósítani.

Sugárzások

32. § A sugárzások környezetre gyakorolt káros hatásai elleni védelem kiterjed a mesterségesen keltett és természetes ionizáló, nem ionizáló és hőszugárzásokra.

Közös szabályok

33. § A környezet védelme érdekében - e törvény szerint - meg kell határozni a környezeti elemek mennyiségi és minőségi értelemben elérendő célállapotát [38. § g) pont].

34. § (1) A környezeti elemeknek vagy azok rendszerének a veszélyeztető hatások elleni védelme érdekében védelmi övezetek jelölhetők ki.

(2) A védelmi övezetekben - külön jogszabályok rendelkezése alapján - egyes tevékenységek korlátozása vagy tilalma, építési, anyagfelhasználási, területhasználati korlátozások és tilalmak, illetőleg rendszeres mérési és megfigyelési kötelezettségek rendelhetők el.

(3) A védelmi övezetek kijelölésénél is a 29. §-ban foglaltak az irányadók.

35. § (1) A környezeti elemek védelme, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelem érdekében - az e törvényben meghatározottak szerint - igénybevételi, kibocsátási, valamint szennyezettségi határértékeket kell megállapítani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határértékek megállapítása során figyelembe kell venni a környezet tényleges és elérendő célállapotát is.

36. § A környezeti elemek védelmére, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelemre vonatkozó átfogó szakterületi szabályokat külön törvények, a törvényi szabályozást nem igénylő részletes szabályokat - az e törvényben foglaltak alapulvételével - a Kormány rendeletben állapítja meg.⁵⁷

III. Fejezet

A KÖRNYEZET VÉDELME T SZOLGÁLÓ ÁLLAMI TEVÉKENYSÉG

Az állam környezetvédelmi tevékenysége

37. § (1) A környezet védelmének jogi szabályozását, a környezet védelmével összefüggő jogok és kötelezettségek megállapítását és megtartásuk ellenőrzését, a környezet védelmének tervezését és irányítását az állam és a helyi önkormányzat szervei látják el.

(2) Az állam biztosítja a környezet védelméhez fűződő állampolgári jogok és a más államokkal vagy nemzetközi szervezetekkel kötött környezetvédelmi egyezmények, szerződések érvényesülését.

38. § A környezetvédelem állami feladatai különösen:

- a) a környezetvédelmi követelmények érvényesítése az állam más irányú feladatai ellátása során;
- b) a környezet igénybevétele, megóvásának, károsodása megelőzésének, veszélyeztetése megszüntetésének, helyreállításának, illetve állapota fokozatos javításának irányítása;
- c) a környezetvédelem kiemelt feladatainak meghatározása;
- d) a környezetvédelmi célok elérését szolgáló jogi, gazdasági és műszaki szabályozórendszer megállapítása;
- e) a környezetvédelmi államigazgatási feladatok ellátása;
- f) a feladatok végrehajtását megalapozó, a környezet állapotát és az arra gyakorolt hatásokat mérő-, megfigyelő-, ellenőrző-, értékelő- és információsrendszer kiépítése, fenntartása és működtetése;
- g) a környezet állapotának, mennyiségi és minőségi jellemzőinek feltárása, terhelhetősége és igénybevétele mértékének, továbbá elérendő állapotának (célállapot) meghatározása, figyelembe véve a népesség egészségi állapotának mutatóit is;
- h) a környezetvédelem kutatási, műszaki-fejlesztési, nevelési-képzési és művelődési, tájékoztatási, valamint a környezetvédelmi termék- és technológia-minősítési feladatok meghatározása, és ellátásuk biztosítása;
- i) a környezetvédelem gazdasági-pénzügyi alapjainak biztosítása.

Az Országgyűlés környezetvédelmi tevékenysége

39. § Az Országgyűlés a környezet védelme érdekében:

- a) érvényesíti törvényalkotó munkájában a környezetvédelmi érdekeket;
- b) elfogadja a Nemzeti Környezetvédelmi Programot, és két évente értékeli annak végrehajtását;
- c) dönt a Kormánynak a környezet állapotáról szóló beszámolójáról;
- d)⁵⁸
- e) meghatározza a Kormány és a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait;
- f) jóváhagyja a környezetvédelmi feladatok megoldását szolgáló forrásokat, és ellenőrzi felhasználásukat.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program

40. § (1) A környezetvédelmi tervezés alapja a hatévente megújítandó, az Országgyűlés által jóváhagyott Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: Program).

(2)⁵⁹ A Programnak - a Program időtartamára vonatkozóan - tartalmaznia kell a 48/B. § (2) bekezdésében foglaltakat.

(3) A Kormánynak a Program megújítására irányuló előterjesztés benyújtásakor az Országgyűlés előtt be kell számolnia a Program végrehajtásáról és a végrehajtás során szerzett tapasztalatokról.

(4)⁶⁰ A Programban foglaltakat a gazdaságpolitikai döntések kialakítása, a terület- és településfejlesztés, a regionális tervezés, továbbá a nemzetgazdaság bármely ágában megvalósuló állami tervezési és végrehajtási tevékenység során érvényre kell juttatni.

(5)⁶¹ A Kormány a Program elkészítésekor fennálló feltételek módosulása, illetve a végrehajtás helyzetének alakulásától függően javaslatot tehet a Program felülvizsgálatára. A felülvizsgálat során a Program tervezésére vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

(6)⁶²

A Kormány környezetvédelmi tevékenysége

41. § (1) A Kormány irányítja az állami környezetvédelmi feladatok végrehajtását, meghatározza és összehangolja a minisztériumok és a Kormánynak közvetlenül alárendelt szervek környezetvédelmi tevékenységét.

(2) A Kormány az éves költségvetés előterjesztésekor javaslatot tesz a Programban kitűzött célok megvalósítását szolgáló pénzeszközökre.

(3)⁶³ A Kormány a Programra vonatkozó javaslatot hatévente jóváhagyásra az Országgyűlés elé terjeszti, kétévente összefoglaló jelentést nyújt be a Program végrehajtásának helyzetéről valamint a környezet állapotának alakulásáról, továbbá irányítja és összehangolja a Programban meghatározott feladatok végrehajtását.

(4) A kormányzati fejlesztési feladatok meghatározása során a Kormány érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezet állapotának javítását.

(5) A Kormány környezetvédelmi feladata különösen:

a) a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi kötelezettségek teljesítése és jogok érvényesítése;

b) a környezetvédelem követelményeinek megfelelő környezetkímélő vagy környezetbarát termékek előállításának, technológiák, létesítmények megvalósításának, elterjedésének elősegítése;

c) a jelentős környezetkárosodások, illetve a rendkívüli környezeti események (beleértve a Magyarország területén folytatott hadgyakorlatot is) következményeinek felszámolása, ha a kötelezettség másra nem hárítható;

d) az állam környezeti kártérítési kötelezettsége fedezetének biztosítása, és a kötelezettségek teljesítése.

A környezetvédelemért felelős miniszter feladatai

42. § (1)⁶⁴ A környezetvédelemért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) miniszteri jogkörben

a) irányítja:

aa) törvényben vagy kormányrendeletben feladatkörébe utalt környezetvédelmi tevékenységeket,

ab) a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi feladatok végrehajtását,

ac) a feladat- és hatáskörébe tartozó környezetvédelmi igazgatást;

b) elemzi és értékeli:

ba) a környezet állapotát és védelmének helyzetét,

bb) a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás folyamatait,

bc) a környezet védelmének, szabályozott használatának és tervszerű fejlesztésének tapasztalatait,

bd) a környezeti veszélyhelyzet kialakulásának megelőzését, valamint a környezeti veszély- és katasztrófa helyzet elhárítását szolgáló környezetvédelmi szakmai tevékenységeket az illetékes szervekkel együttműködve;

c) a b) pont szerint elvégzett értékelés tapasztalatai alapján kidolgozza, és a Kormány elé terjeszti a Programtervezetet;

d) közreműködik a természeti erőforrások felhasználására vonatkozó szakmapolitikai koncepciók kialakításában;

e) közreműködik a környezetvédelmi szakképzési rendszer kialakításában és működtetésében.

(2)⁶⁵ A miniszter teljesíti a 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikke szerinti jelentési kötelezettséget.

(3)⁶⁶ A víz mint környezeti elem tekintetében az (1) bekezdésben meghatározott feladatokat a víz mint környezeti elem védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: vízvédelemért felelős miniszter) látja el.

A környezetvédelem érvényesítése a szabályozásban és más állami döntéseknél

43. § (1)⁶⁷ A környezetvédelemmel összefüggő törvényjavaslat és más jogszabály, valamint országos és regionális jelentőségű koncepciók előkészítője - a (4) bekezdés hatálya alá tartozó tervek, illetve programok kivételével - köteles az intézkedés környezetre gyakorolt hatásait vizsgálni és értékelni, és azt vizsgálati elemzésben (a továbbiakban: vizsgálati elemzés) összefoglalni.

(2) A (1) bekezdés alkalmazásában a környezetvédelemmel összefüggő jogszabály az a törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet, illetőleg döntés, amely

- a) a környezeti elemekre,
- b) a környezet minőségére, vagy
- c) a környezettel összefüggésben az emberi egészségre hatást gyakorol.

(3) A környezetvédelemmel összefüggő gazdasági szabályozó eszközök (vám-, adó- és illetékszabályok stb.) bevezetésére irányuló szabályozások, továbbá jelentős módosítások esetében a vizsgálati elemzést minden esetben el kell végezni.

(4)⁶⁸ A környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, külön jogszabályban meghatározott olyan tervekre, illetve programokra, - ideértve az EU által társfinanszírozott terveket, illetve programokat is -, valamint ezek módosításaira,

a) amelyek kidolgozását jogszabály, illetve országgyűlési, kormány- vagy helyi önkormányzati határozat írja elő, és

b) amelyeket közigazgatási szerv, valamint törvény, illetve kormányrendelet felhatalmazása alapján közigazgatási feladatot ellátó nem közigazgatási szerv közigazgatási feladatkörében, illetve helyi önkormányzati testület (a továbbiakban együtt: közigazgatási szerv) dolgoz ki vagy fogad el, illetőleg amelyeket a Kormány terjeszt az Országgyűlés elé elfogadásra

(a továbbiakban: terv, illetve program)

a külön jogszabály alapján környezeti értékelést magában foglaló környezeti vizsgálatot kell lefolytatni. Környezeti értékelés nélkül terv, illetve program nem terjeszhető elő.

(5)⁶⁹ A (4) bekezdés szerinti külön jogszabály meghatározza azokat a terveket, illetve programokat, amelyeknél a környezeti vizsgálat

a) kötelező, vagy

b) szükségessége a várható környezeti hatásuk jelentőségének eseti meghatározása alapján, a külön jogszabályban foglalt szempontok figyelembevételével dönthető el.

(6)⁷⁰ A környezeti vizsgálat kiterjed

a) a környezeti értékelés készítésére, a környezet védelméért felelős közigazgatási szervektől (a továbbiakban: környezet védelméért felelős szerv) vélemény, továbbá az érintett nyilvánosságtól észrevétel kérésére, illetve országhatáron áterjedő jelentős hatás esetén az érintett országgal való konzultációra, valamint ezek eredményeinek a terv, illetve program kidolgozása során történő figyelembevételére,

b) az a) pont szerinti környezeti értékelés, vélemény, észrevétel, konzultáció figyelembevételére a terv, illetve program vagy az Országgyűlés elé terjesztendő javaslat elfogadásakor, továbbá a terv, illetve program elfogadásáról való tájékoztatásra.

Az a) pontban foglaltak elvégzéséért a terv, illetve program kidolgozója (a továbbiakban: kidolgozó), a b) pontban foglaltak elvégzéséért a terv, illetve program elfogadója felelős.

(7)⁷¹ A környezeti értékelés a terv, illetve program, valamint ezek céljait és földrajzi kiterjedését figyelembe vevő ésszerű változatai megvalósításának várható jelentős környezeti hatásait azonosítja, írja le és értékeli.

44. § (1) A vizsgálati elemzésnek különösen a következőkre kell kiterjednie:

a) a tervezett előírások, intézkedések mennyiben befolyásolják, illetőleg javíthatják a környezet állapotát;

b) a tervezett intézkedések elmaradása esetén milyen kár érheti a környezetet, illetőleg a lakosságot;

c) a hazai feltételek mennyiben adottak a tervezett intézkedések bevezetéséhez;

d) a közigazgatási szervek mennyiben felkészültek a tervezett intézkedések végrehajtására;

e) a tervezett intézkedések megvalósításához az állami, pénzügyi, szervezeti és eljárási feltételek rendelkezésre állnak-e;

f) a javaslat mennyiben jelent eltérést a nemzetközileg általánosan elfogadott megoldásoktól.

(2)⁷² Az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak meg kell küldeni véleménynyilvánítás céljából

a) a 43. § (1) bekezdésében meghatározott tervezeteket és a vizsgálati elemzést a döntésre jogosult szervhez történő benyújtás előtt,

b)⁷³ a 43. § (4) bekezdésében meghatározott, környezeti értékelést tartalmazó terv, illetve program tervezetét, - amennyiben a kidolgozó központi államigazgatási szerv - az elfogadásra jogosult közigazgatási szervnek történő, illetve országgyűlési elfogadás esetén a Kormánynak történő előterjesztés előtt.

A véleménynyilvánításra - a tervezet kézbesítésétől számított - legalább harminc napot kell biztosítani.

Országos Környezetvédelmi Tanács

45. § (1) A környezetvédelem széles körű társadalmi és tudományos, szakmai megalapozása érdekében - legfeljebb 22 tagú - Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) működik.

(2)⁷⁴ A Tanács a Kormány javaslattevő, tanácsadó, véleményező szerveként

a) állást foglal a 43. § (1) bekezdése szerinti vizsgálati elemzéssel kapcsolatban és javaslatát a döntésre jogosult szerv elé terjeszti,

b) állást foglal a 44. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott terv, illetve program tervezetével és az annak részét képező környezeti értékeléssel kapcsolatban,

c) javaslatot tesz a Kormány számára a környezet- és természetvédelem hatékonyabbá tételével, így különösen a környezeti információs rendszerrel, a tudományos kutatással, a képzéssel, a megfelelő ipari háttér kifejlesztésével, továbbá a környezet- és természetvédelmet szolgáló pénzügyi eszközökkel kapcsolatban,

d) véleményt nyilvánít a környezetvédelmet érintő közösségi jogalkotás stratégiai jelentőségű kérdéseivel kapcsolatban.

(3) A Tanácsban egyenlő arányban vesznek részt

a)⁷⁵ a környezetvédelmi céllal bejegyzett egyesületek, valamint

b) a szakmai és gazdasági érdekképviseleti szervek a maguk által meghatározott módon választott,

c) a tudományos élet, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által e tisztségre megbízott képviselői.

(4) A Tanács titkárságának feladatait a miniszter hivatali szervezete útján látja el.

(5) A Tanács tagjai sorából elnököt választ, a miniszter a Kormány képviselőjében társelnöke a Tanácsnak.

(6)⁷⁶ A Tanács feladatait e törvényben foglalt, valamint a Kormány által meghatározott szabályok szerint látja el. Ügyrendjét maga határozza meg.

(7)⁷⁷ A Tanács működési költségét a miniszter által vezetett minisztérium költségvetésében külön címen kell biztosítani.

IV. Fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATAI

46. § (1) A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

a) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;

b)⁷⁸ önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki a 48/E. §-ban foglaltak szerint, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá;

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;

d)⁷⁹ együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, egyesületekkel;

e) elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;

f) a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

(2) A megyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében

a)⁸⁰ a települési önkormányzatokkal és az illetékes megyei területfejlesztési tanáccsal egyeztetve megyei környezetvédelmi programot készít a 48/D. §-ban foglaltak szerint, amelyet a megyei közgyűlés hagy jóvá;

b) előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezheti azok megalkotását;

c) állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban;

d) elősegíti az 58. § (7) bekezdése szerinti egyezség létrehozását;

e) javaslatot tehet települési önkormányzati környezetvédelmi társulások létrehozására.

(3) A megyei jogú város tekintetében a (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti feladatokat az egyeztető bizottság [ÖT 61/A. §] keretében kell ellátni.

(4)⁸¹ A külön jogszabályban meghatározott települési önkormányzatnak az (1) bekezdés *e*) pontjában előírt környezetállapot-értékelést környezeti zajra vonatkozóan - a külön jogszabályban meghatározott területekre, létesítményekre, és az ott előírtak szerint - stratégiai zajtérkép alapján kell elkészítenie.

47. §⁸²

48. §⁸³ (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat esetén a környezeti zajjal összefüggő szabályozás tekintetében a kerületi önkormányzat képviselő testülete, egyéb környezetvédelmi előírásokkal összefüggésben a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.

(2) A települési önkormányzat képviselőtestülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.

(3) A települési önkormányzat környezetvédelmi tárgyú rendeleteinek, határozatainak tervezetét, illetve a környezet állapotát érintő terveinek tervezetét, a környezetvédelmi programot [46. § (1) bekezdés *b*) pont] a szomszédos és az érintett önkormányzatoknak tájékoztatásul, az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek véleményezésre megküldi. A környezetvédelmi igazgatási szerv szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

(4) A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

a) a füstködriadó terv,

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása, valamint

c) a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével kapcsolatos eljárásban való közreműködés.

(5) A (4) bekezdés *a*)-*b*) pontjában meghatározottak rendelettel történő megállapítása Budapesten a Fővárosi Közgyűlés hatáskörébe tartozik.

(6) A polgármester (főpolgármester) levegőtisztaságvédelmi feladatkörébe, illetőleg államigazgatási, hatósági hatáskörébe tartozik:

a) a füstködriadó terv kidolgoztatása és végrehajtása;

b) a füstködriadó terv végrehajtása során a légszennyezést okozó, szolgáltató, illetve termelő tevékenységet ellátó létesítmények üzemeltetőinek más energiahordozó, üzemmód használatára kötelezése, az üzemeltető tevékenységének, valamint a közúti közlekedési eszközök üzemeltetésének időleges korlátozása vagy felfüggesztése;

c) a külön jogszabályban meghatározott szmoghelyzet (füstködállapot) bekövetkezése esetén az érintett lakosság tájékoztatása a meglévő és várható túllépés helyéről, mértékéről és időtartamáról, a lehetséges egészségügyi hatásokról és a javasolt teendőkről, valamint a jövőbeli túllépés megelőzése érdekében szükséges feladatokról.

V. Fejezet

A KÖRNYEZET VÉDELMEINEK MEGALAPOZÁSA

A környezetvédelem tervezési rendszere⁸⁴

48/A. §⁸⁵ (1) Az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében - e vagy külön jogszabályban foglaltak előírása szerint - a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos általános tervet (*átfogó környezetvédelmi terv*), az egyes környezeti elemekkel, azok védelmével, illetve a környezeti elemeket veszélyeztető egyes tényezőkkel kapcsolatos részletes tervet (*tematikus környezetvédelmi terv*) és egyedi környezeti adottsággal, problémával foglalkozó tervet (*egyedi környezetvédelmi terv*) kell készíteni.

(2) A tervezés során

a) az alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi tervet a magasabb területi szintű környezetvédelmi tervekkel,

b) a tematikus és az egyedi környezetvédelmi terveket az adott területi szint átfogó környezetvédelmi tervével

össze kell hangolni.

(3) A környezetvédelmi terv készítőjének az előkészítés során gondoskodnia kell a terv széleskörű társadalmi egyeztetéséről.

48/B. §⁸⁶ (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) környezetvédelmi program.

(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;

b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;

c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;

d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;

e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.

(3) A területi környezetvédelmi programokban foglaltakat az adott területi szint fejlesztési koncepciójának és rendezési, valamint fejlesztéspolitikai terveinek kidolgozása, a döntéshozatal és a végrehajtás, továbbá az adott területre vonatkozó ágazati tervezés során érvényre kell juttatni.

(4) A területi környezetvédelmi programot szükség szerint, de legalább a Program megújítását, illetve felülvizsgálatát követően - a 48/A. § (2) bekezdésének figyelembevételével - felül kell vizsgálni.

48/C. §⁸⁷ (1) A regionális fejlesztési tanács a tervezési-statisztikai régióra vonatkozóan az érintett megyei önkormányzatokkal egyeztetve regionális környezetvédelmi programot készít.

(2) A regionális környezetvédelmi program tartalmazza a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően azokat a célokat és intézkedéseket, amelyek elérése, illetve megvalósítása regionális szinten hatékony és indokolt.

(3)⁸⁸ A regionális környezetvédelmi program végrehajtásáról a regionális fejlesztési tanács gondoskodik.

(4) A regionális fejlesztési tanács a döntési hatáskörébe utalt támogatásokról szóló döntések meghozatalakor elősegíti a programban előirányzott fejlesztések támogatását.

48/D. §⁸⁹ (1) A megyei környezetvédelmi program tartalmazza a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően azokat a célokat és intézkedéseket, amelyek elérése, illetve megvalósítása megyei szinten hatékony és indokolt.

(2)⁹⁰ A megyei közgyűlés gondoskodik a megyei környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását.

(3) A megyei önkormányzat éves költségvetéséről szóló zárszámadásával egyidejűleg be kell számolni a megyei környezetvédelmi program végrehajtásának előző évi alakulásáról.

(4) A megyei területfejlesztési tanács a döntési hatáskörébe utalt támogatásokról szóló döntések meghozatalakor elősegíti a környezetvédelmi programban előirányzott fejlesztések támogatását.

48/E. §⁹¹ (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell

a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,

b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,

c) a zöldfelület-gazdálkodással,

d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,

e) az ivóvízellátással,

f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,

g) a kommunális szennyvízkezeléssel,

h) a települési hulladék-gazdálkodással,

i) az energiagazdálkodással,

j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,

k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével

kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a települési környezetvédelmi program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - tartalmazhatja

a) a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen:

aa) a területhasználattal,

ab) a földtani képződmények védelmével,

ac) a talaj, illetve termőföld védelmével,

ad) a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,

ae) a rekultivációval és rehabilitációval,

af) a természet- és tájvédelemmel,

ag) az épített környezet védelmével,
ah) az ár- és belvízgazdálkodással,
ai) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,

b) a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(3) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

(4)⁹²

(5)⁹³ Települési önkormányzatok - az önálló települési környezetvédelmi program mellett vagy helyett - közös települési környezetvédelmi programot is készíthetnek.

48/F. §⁹⁴ (1) A területi környezetvédelmi program kidolgozója a program tervezetét az illetékes

a) környezetvédelmi hatóságnak,

b)⁹⁵

c) ingatlanügyi hatóságnak és

d) egészségügyi államigazgatási szervnek,

e)⁹⁶ a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervnek (a továbbiakban: vízvédelmi hatóság), és

f)⁹⁷ a vízügyi hatóságnak

véleményezésre megküldi.

(2)⁹⁸ A környezetvédelmi hatóság a véleményezésbe bevonja az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervet, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet, valamint a természetvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervet, amelyek 30 napon belül tájékoztatják véleményükről a hatóságot.

(3)⁹⁹ A települési önálló vagy közös környezetvédelmi program tervezetét - az (1) bekezdésben meghatározott szerveken túl - az illetékes megyei önkormányzatnak, a megyei környezetvédelmi program tervezetét az illetékes regionális területfejlesztési konzultációs fórumnak is meg kell küldeni véleményezésre.

(4) A véleményező szervek szakmai véleményükről hatvan napon belül tájékoztatják a környezetvédelmi program kidolgozóját.

(5)¹⁰⁰ Az elfogadott területi környezetvédelmi programot meg kell küldeni a program tervezetét véleményezőknak.

(6) A területi környezetvédelmi programok végrehajtásának helyzetéről a lakosságot rendszeres időközönként tájékoztatni kell.

A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer¹⁰¹

48/G. §¹⁰² (1) A környezetvédelmi célkitűzések kialakítása és a környezetvédelmi feladatok megvalósításának elősegítése érdekében a miniszter a téradatkezelők ágazati irányítását, illetve felügyeletét ellátó miniszterekkel együtt külön jogszabályban meghatározottak szerint egységes elektronikai hálózatot képező Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszert létesít és működtet a kormányzati portál részeként.

(2) A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer a 49. § szerinti Információs Rendszerből és a téradatkezelők által működtetett információs rendszerekből áll, amelyek az interoperabilitás követelményének megvalósításával kapcsolódnak össze. A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszeren keresztül közvetlenül elérhető az Európai Unió által működtetett térinformatikai hálózati portál.

(3) Ha téradatkezelőnek nem minősülő természetes vagy jogi személy valamely téradattal rendelkezik, és eleget tesz a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer létrehozásának és működtetésének szabályairól szóló jogszabályban meghatározott technikai követelményeknek, kérelmére biztosítani kell a csatlakozási lehetőséget a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszerhez.

(4) A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer hálózati portálján bárki számára hozzáférhető a következő téradat-szolgáltatások:

a) keresőszolgáltatás, amely a metaadatok alapján a téradatkészletekre és -szolgáltatásokra vonatkozó keresést, valamint a metaadatok megjelenítését teszi lehetővé;

b) megtekintési szolgáltatás, amely a metaadatok, a téradatok és az egyéb magyarázó jellegű adatok megjelenítését, az azok közötti keresést, a megjelenített téradatok és téradatkészletek kicsinyítését, nagyítását, megtekintését és átlapozását, valamint a magyarázó jellegű adatok és a metaadatok tartalmának megjelenítését biztosítja;

c) letöltési szolgáltatás, amely a téradatkészletek másolatának vagy egyes részeinek letöltését, valamint - amennyiben az elektronikus úton lehetséges - az azokhoz való közvetlen hozzáférést teszi lehetővé;

d) átalakítási szolgáltatás, amely a (2) bekezdés szerinti összekapcsolódás biztosítása céljából meghatározott téradatkészleteknek - az adatigénylő igénye szerinti feldolgozás útján való - átalakítását biztosítja;

e) lehívási szolgáltatás, amely az a)-d) pontok szerinti téradat-szolgáltatások folyamatos elérését teszi lehetővé.¹⁰³

48/H. §¹⁰⁴ (1) A téradatkezelő a 48/G. § (4) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott téradat-szolgáltatásért díjat állapíthat meg. A téradatkezelő ebben az esetben az adatigényelővel - a díjfizetésre is kiterjedő - megállapodást (a továbbiakban: adatszolgáltatási szerződés) köt. Az adatigényelő számára biztosítani kell az adatszolgáltatási szerződésnek az interneten keresztül történő megkötését.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően az Európai Közösség intézményei és szervei számára a környezetvédelemmel kapcsolatos közösségi jog alapján fennálló tagállami jelentéstételi kötelezettség teljesítése érdekében nyújtott téradatkészletekért és -szolgáltatásokért díj nem szabható ki.

(3) A díj, illetve a hozzáférési feltételek meghatározása során indokolatlan megkülönböztetést nem lehet alkalmazni, így különösen az adatigényelő közigazgatási szerv vagy közfeladatot ellátó más szervezet tekintetében - a közfeladatai ellátásán kívül eső tevékenysége körében, az e tevékenység céljára rendelkezésre bocsátott adatok vonatkozásában - ugyanazokat a díjakat és feltételeket kell alkalmazni, mint más felhasználókkal szemben.

(4) A díj nem haladhatja meg az adatok gyűjtésének, előállításának, frissítésének, feldolgozásának, átalakításának és rendelkezésre bocsátásának a költségét. A díjak mértékét a téradatkészletek és -szolgáltatások szükséges minőségének és rendelkezésre állásának biztosítását szolgáló minimális szinten kell tartani, egy ésszerű nyereséghányaddal együtt, összhangban a téradatkészleteket kezelő és -szolgáltatásokat nyújtó hatóságok önfelfinanszírozási követelményeivel.

(5) A téradatkezelő a honlapján közzéteszi a díjszabását, valamint a díjképzésének elveit.

Környezetvédelmi információs rendszer és tájékoztatás

49. § (1) A környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérésére, igénybevételi és terhelési adatainak mérésére, gyűjtésére, feldolgozására és nyilvántartására a miniszter - a Kormány által meghatározottak szerint - mérő-, észlelő-, ellenőrző (monitoring) hálózatot, Országos Környezetvédelmi Információs Rendszert (a továbbiakban együtt: Információs Rendszer) létesít és működtet.

(2) Az Információs Rendszert úgy és olyan területi sűrűséggel kell megszervezni és telepíteni, hogy annak alapján

a) a környezet igénybevételének, terhelésének és a környezet állapotának változása - a társadalmi-gazdasági összefüggésekkel és a lakosság egészségi állapotára gyakorolt hatások szempontjából is értékelhető formában - mennyiségileg és minőségileg meghatározható, és nemzetközileg összehasonlítható legyen;

b) a környezetre gyakorolt hatások okai kielégítő pontossággal megállapíthatók legyenek (beleértve a károsítások okozati viszonyainak megállapításához szükséges részletes bontásokat is);

c) a környezetveszélyeztetés a lehető legkorábban felismerhetővé váljon;

d) a szabályozási feladatok és a hatósági intézkedések megtehetőek legyenek;

e) felhasználható legyen tervezésre.

(3)¹⁰⁵ Az Információs Rendszer működtetéséhez szükséges területi feladatokat a környezetvédelmi igazgatási szerv látja el.

(4) A környezetre gyakorolt hatásokkal kapcsolatos - jogszabályokban meghatározott - adatszolgáltatásra vonatkozó költségeket az adatszolgáltatásra kötelezett viseli.

49/A. §¹⁰⁶ A vízvédelmi hatóság a jogszabályban meghatározott feladatai ellátása céljából jogosult az Információs Rendszer vízvédelemmel kapcsolatos adataihoz való közvetlen hozzáférésre, továbbá az Információs Rendszerben adatok rögzítésére.

50. § (1) A környezethasználó köteles a tevékenysége során okozott környezetterhelést, környezet-igénybevételt - jogszabályban meghatározott módon - mérni, vagy technológiai számítással alátámasztani, nyilvántartani, nyilvántartását a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok rendelkezésére bocsátani, illetőleg adatszolgáltatást teljesíteni.

(2)¹⁰⁷ A külön jogszabályban meghatározott környezethasználók kötelesek az általuk végzett tevékenység környezeti hatását felmérni, arról rendszeresen környezeti jelentést készíteni és azt benyújtani a környezetvédelmi igazgatási szerv részére. A környezeti jelentésre vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály határozza meg.

(3)¹⁰⁸ A környezetvédelmi feladatokat ellátó önkormányzati és állami szervek - kormányrendeletben meghatározottak szerint - kötelesek az Információs Rendszer működtetéséhez szükséges és náluk keletkezett adatokat az Információs Rendszer rendelkezésére bocsátani.

51. § (1)¹⁰⁹ A környezet állapotára, igénybevételére és használatára vonatkozó adatok a közérdekű adatokra vonatkozó jogszabályok szerint kezelendők.

(2) A miniszter az adatgyűjtés alapján évente jelentést terjeszt a Kormány elé az ország környezeti állapotának alakulásáról.

(3) A lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.

Környezeti adatok bejegyzése egyéb nyilvántartásokba

52. § (1) Jogerős hatósági vagy bírósági határozattal megállapított tartós környezetkárosodás tényét, mértékét és jellegét az ingatlan-nyilvántartásban fel kell tüntetni.

(2)¹¹⁰ A bejegyzést a környezetvédelmi hatóság kezdeményezi, illetve azt - felelősség bírósági megállapítása esetén - a bíróság hivatalból rendeli el.

(3) A bejegyzés alapjául szolgáló környezetszennyezettség ténye, mértéke és jellege megszűnését, illetve megváltozását az ingatlan tulajdonosa kérelmére a bejegyzést kérő hatóság, illetve a bejegyzést elrendelő bíróság állapítja meg, majd a bejegyzés törlése, illetve módosítása iránt hivatalból intézkedik.

Környezetvédelmi kutatás, műszaki fejlesztés

53. § (1) A környezetvédelmi feladatok megoldását a tudomány és technika fejlesztésével, a tudományos kutatómunka és a műszaki fejlesztés szervezésével, továbbá a hazai és a nemzetközi kutatások eredményeinek elterjesztésével, valamint gyakorlati alkalmazásával is elő kell segíteni.

(2)¹¹¹ A környezet állapotának megismerésére és a környezetvédelem fejlesztésére irányuló kutatás kiemelten támogatott kutatási feladat. E kutatások összehangolása, támogatása, értékelése és állami környezetkutatási célok teljesítésének biztosítása - a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős miniszterrel együttműködésben - a miniszter feladata.

Környezeti nevelés, képzés, művelődés

54. § (1)¹¹² Mindenkinek joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére.

(2) A környezeti ismeretek terjesztése és fejlesztése (óvodai nevelés, iskolai nevelés, képzés, művelődés, iskolarendszeren kívüli oktatás és továbbképzés, ismeretterjesztés, könyvkiadás) elsősorban állami és önkormányzati feladat.

(3)¹¹³ Az állami feladat ellátása során a miniszter a környezeti ismeretek szakszerű oktatásának biztosítása és azok folyamatos fejlesztése érdekében együttműködik az oktatásért felelős miniszterrel és más érdekelt miniszterekkel.

(4) A Nemzeti Alaptanterv elvei és követelményei szerint a miniszter közreműködik a közoktatás intézményei számára készülő tantervi követelmények és taneszközök szakmai előkészítésében.

(5) A miniszter környezeti nevelési, képzési programot készít, amely összefoglalja

a) az iskolarendszeren kívüli környezeti oktatás, képzés, továbbképzés és ismeretterjesztés környezetvédelmi ismereteit, valamint

b) az öntevékeny közművelődés, a környezeti tudatosság fejlesztésének irányelveit,

c) a környezetvédelmi szakmai képzés irányelveit, ismérveit.

(6) A környezeti oktatásnak és ismeretterjesztésnek az alapvető komplex (természettudomány-ökológiai, társadalomtudományi, műszaki-technikai,) ismereteken túl a szakmák gyakorlásához szükséges környezetvédelmi ismeretekre, a környezetet veszélyeztető tevékenységekre, a veszélyhelyzet megelőzésének és elhárításának alapvető kérdéseire, az egészséget befolyásoló környezeti hatásokra, továbbá a környezet védelmével kapcsolatos állampolgári jogok és kötelezettségek ismertetésére is ki kell terjednie.

55. § (1)¹¹⁴ Az 54. §-ban megjelölt feladatokat az állam az oktatási és a közművelődési intézményeken keresztül, a környezetvédelmi egyesületekkel és a környezet védelmével foglalkozó lakossági szakmai szervezetekkel együttműködve látja el. Az állam az egyes nevelési, képzési feladatokat ellátó szervezeteket, az egyházi jogi személyeket, a tudományos intézményeket, szakmai szervezeteket, egyesületeket környezeti nevelési, képzési tevékenységük eredményesebb ellátása érdekében - szükség esetén megfelelő pénzeszközök rendelkezésre bocsátásával - támogatja.

(2)¹¹⁵ A környezeti ismeretek oktatásának megszervezése és az ismeretekkel kapcsolatos tananyagok, oktatási programok előkészítésének szellemi és anyagi támogatása az oktatásért felelős miniszter, valamint a miniszter közös feladata, a szakképzés tekintetében a miniszter gyakorolja a szakképesítésért felelős miniszter jogait, ellátja a felsőoktatás szakirányába tartozó állami feladatokat, és segíti a szakirányba tartozó felsőoktatási intézmények oktató munkáját.

VI. Fejezet

A KÖRNYEZETVÉDELEM GAZDASÁGI ALAPJAI

56. § (1)¹¹⁶ A központi költségvetés

a) támogatja a Programban meghatározott kiemelt környezetvédelmi és a nemzetközi kötelezettségvállalásokból adódó feladatok megoldását;

b) támogatja a környezetvédelmet szolgáló intézkedéseket, különösen az Információs Rendszer kiépítése és működtetése, a közigazgatási ellenőrzés, az oktatás és ismeretterjesztés, a kutatás, a társadalmi környezetvédelmi tevékenység területén;

c) finanszírozza a környezetkárosodást megelőző intézkedések, a helyreállítási intézkedések költségeit azon esetekben, amikor az másra át nem hárítható;

d) megtéríti a 102/A. § (7) bekezdésében meghatározott esetben a környezetveszélyeztetés, valamint a környezetkárosodás elhárításához és csökkentéséhez szükséges intézkedések költségeit;

e) megelőlegezi szükség esetén az azonnali beavatkozást igénylő esetekben a környezetkárosodást megelőző intézkedések, valamint a helyreállítási intézkedések költségeit.

(2)¹¹⁷ Amennyiben a környezetkárosodást megelőző, illetve helyreállítási intézkedések költsége azért nem volt másra áthárítható, mert a környezethasználó, illetve az ingatlan tulajdonosa ismeretlen volt, és ezen személyek utóbb ismertté válnak, az elvégzett intézkedések költségeit - amennyiben a 102/A. § (1) bekezdése alapján azok alól nem mentesülnek - a 102. § szerint viselni kötelesek.

(3)¹¹⁸ A környezet kisebb igénybevételét és terhelését okozó technológiák alkalmazása, a környezetkímélő termékek előállítása és szolgáltatások nyújtása, adó-, vám- és illetékkedvezmények biztosításával támogatható.

(4)¹¹⁹

Környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat¹²⁰

57. §¹²¹ A környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat a környezetkímélő gazdasági szerkezet kialakításának ösztönzését, a környezeti ártalmak megelőzését, csökkentését, a bekövetkezett környezeti károk felszámolását - a külön törvényben meghatározott tájrendezést -, továbbá természeti értékek és területek fenntartását, a leghatékonyabb megoldások, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technika ösztönzését, előmozdítását, a társadalom környezeti szemléletének fejlődését, valamint a környezetvédelmi kutatást elősegítő előirányzat.

Települési önkormányzati környezetvédelmi alapok

58. § (1) Környezetvédelmi feladatai (46. §) megoldásának elősegítése érdekében a települési önkormányzat - Budapesten a fővárosi önkormányzat is - önkormányzati rendelettel önkormányzati környezetvédelmi alapot hozhat létre.

(2) A települési önkormányzati környezetvédelmi alap bevételei:

a) a települési önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege,

b)¹²² az illetékes környezetvédelmi hatóság által a települési önkormányzat területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének harminc százaléka a veszélyhelyzet kihirdetését megalapozó eseménnyel összefüggésben jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok kivételével,

c) a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része,

d) a települési önkormányzat bevételeinek környezetvédelmi célokra elkülönített összege,

e) egyéb bevételek.

(3) Ha a települési önkormányzat nem hoz létre önkormányzati környezetvédelmi alapot, a (2) bekezdés c) pontjában foglalt bevétel nem illeti meg.

(4) Az önkormányzati környezetvédelmi alapot környezetvédelmi célokra kell felhasználni.

(5) A települési önkormányzati környezetvédelmi alap felhasználásáról a képviselő-testületnek évente a költségvetési rendelet (Áht. 65. §) és a zárszámadás (Áht. 85. §) elfogadásával egyidejűleg kell rendelkeznie.

(6) A környezet igénybevételével, terhelésével, szennyezésével érintett települési önkormányzat kezdeményezheti a (2) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti bevétellel rendelkezni jogosult települési önkormányzatnál a bevétel arányos megosztását a hatásterületen lévő települési önkormányzatok között. Igényének mértékét adatokkal alá kell támasztania.

(7)¹²³ Ha a (6) bekezdés szerinti megosztás kérdésében, illetőleg mértékében az érintett települési önkormányzatok között nem jön létre egyezség, a kezdeményező települési önkormányzat a törvényszék

székhelyén működő járásbírószághoz, a fővárosban a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz keresetet nyújthat be. Az eljárás illetékmentes.

A környezet használata után fizetendő díjak

59. § (1) A környezet terhelését, igénybevétele csökkentő intézkedések fedezetét megteremtő díjak:

- a) környezetterhelési díjak,
- b) igénybevételei járulékok,
- c) termékdíjak,
- d) betétdíjak

(a továbbiakban együtt: díjak).

(2) A díjak mértékét úgy kell megállapítani, hogy azok ösztönözzék a környezethasználót a környezet igénybevételeinek és terhelésének csökkentésére.

(3) A díjak mértékét és a felhasználás célját a díjfizetésre kötelezettek érdekképviseleteivel egyeztetve kell kialakítani. A díjakat időben és mértéküket tekintve fokozatosan kell bevezetni.

(4) A díjakról rendelkező külön jogszabályban úgy kell meghatározni a felhasználás céljait és módját, hogy a befolyt összeg döntő része a díj fizetésének meghatározásakor alapul vett környezetterhelés, illetőleg környezetigénybevettség mérséklésére legyen fordítható.

(5)¹²⁴

Környezetterhelési díj

60. § (1) A környezethasználó a környezetterhelésért - külön jogszabályban meghatározott esetekben - környezetterhelési díjat köteles fizetni.

(2) A környezetterhelési díj fizetésére kötelezett környezethasználó köteles az általa okozott terhelést nyilvántartani, arról adatokat szolgáltatni, illetve bevallást tenni.

(3) A környezetterhelési díj olyan anyagra és energiafajtajára határozható meg, amelyekre érvényes mérési szabvány van, illetve amelynek kibocsátása anyagmérték vagy műszaki számítás alapján megbízhatóan megállapítható.

(4) Az (1) bekezdés szerint meghatározott környezeti elemekbe juttatott szennyező anyagok után fizetendő környezetterhelési díjat meghatározott anyagokra, energiafajtákra vagy ezek csoportjára külön, a kibocsátott anyag vagy energia mennyiségével arányosan kell meghatározni. Az arányossági tényező területi kategóriától és a kibocsátási határértékektől függően eltérő lehet.

(5) A környezetterhelési díj fizetési kötelezettség alá tartozó anyagok, energiafajták körét, a díj mértékét, továbbá a nyilvántartás és az adatszolgáltatás rendjét törvény határozza meg.

Igénybevételei járulék

61. § (1) A környezet valamely elemének egyes igénybevételei módjai után a környezethasználó igénybevételei járulékot köteles fizetni.

(2) Nem kell igénybevételei járulékot fizetni olyan környezeti elem igénybevételeért, amely után a környezethasználó bányajáradékot fizet (Bt. 20. §).

(3) Az igénybevételei járulék fizetésére kötelezett környezethasználó köteles az igénybevétele mértékét nyilvántartani, arról adatokat szolgáltatni, illetve bevallást tenni.

(4) A környezeti elem igénybevétele után fizetendő járulékot a környezeti elem igénybe vett mennyiségével arányosan kell megállapítani. Az arányossági tényező területi kategóriától függően eltérő lehet.

(5) Az igénybevételei járulék fizetési kötelezettség hatálya alá tartozó tevékenységek és igénybevételek körét, a járulék mértékét, továbbá a nyilvántartás és az adatszolgáltatás rendjét törvény határozza meg.

Termékdíj

62. § (1) A környezetet vagy annak valamely elemét a felhasználása során vagy azt követően különösen terhelő, illetőleg veszélyeztető egyes termékek előállítását, behozatalát, forgalmazását, egyszeri termékdíj fizetési kötelezettség terheli.

(2) A termékdíj fizetésére kötelezett gyártó, importáló és forgalmazó köteles a termék mennyiségét és forgalmát nyilvántartani, arról adatot szolgáltatni, illetve bevallást tenni.

(3) A termékdíj fizetési kötelezettség hatálya alá tartozó termékek körét, a díj mértékét, a nyilvántartás és az adatszolgáltatás rendjét törvény határozza meg.

(4) A termékdíj mértékét az előállított, behozott, illetve forgalmazott termék egységnyi mennyiségére kell megállapítani.

(5) A termékdíj fizetési kötelezettség alá tartozó egyes elhasználandó termékek visszafogadására és megfelelő kezelésére a termék előállítója, illetőleg forgalmazója, ideértve az importőrt is, jogszabály rendelkezése alapján kötelezhető.

(6) A visszafogadási kötelezettséggel terhelt termék termékdíját - az 59. § (4) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - a visszafogadott, elhasználandó termékek hasznosítására vagy ártalmatlanítására, illetve az ezt megvalósító beruházások finanszírozására kell fordítani.

Betétdíj

63. § (1) Jogszabály állapítja meg azon termékek körét, amelyeknek visszafogadása a környezet terhelésének, szennyezésének csökkentése érdekében indokolt. A visszafogadás ösztönzésére a termék forgalmazójának betétdíjat kell felszámítania.

(2) A betétdíjas termék forgalmazója köteles a használt termék visszavételéről és megfelelő kezeléséről gondoskodni, továbbá a forgalmazáskor felszámított betétdíjat a termék visszaszolgáltatójának megfizetni.

VII. Fejezet

A KÖRNYEZETVÉDELMI IGAZGATÁS

A környezetvédelmi igazgatás

64. § (1) A környezetvédelmi igazgatás körébe tartozik

a) a környezetvédelmi hatósági tevékenység ellátása, így különösen a környezethasználat - e törvényben meghatározott szabályok szerinti - engedélyezése, a környezetért való közigazgatási jogi felelősség érvényesítése;

b)¹²⁵ az Információs Rendszer működtetésével kapcsolatos adatkezelési, valamint tájékoztatási feladatok ellátása;

c) anyagok, termékek és technológiák környezetvédelmi szempontból történő minősítési rendszerének meghatározása, forgalomba hozataluk, illetőleg alkalmazásuk engedélyezése;

d) a környezeti károk elhárítására irányuló feladatok szervezése;

e)¹²⁶ a leghatékonyabb megoldás, az elérhető legjobb technika alkalmazására vonatkozó követelmények érvényesítése;

f)¹²⁷ a környezet védelmét és javítását, valamint helyreállítását szolgáló intézkedések, programok kidolgozása és végrehajtásának ellenőrzése.

(2)¹²⁸

Adatkezelés¹²⁹

64/A. §¹³⁰ (1)¹³¹ A környezetvédelmi igazgatási szervek a természetes és jogi személyekről adatokat környezetvédelmi ügyféljel (a továbbiakban: KÜJ-szám) alkalmazásával

a) a környezet használatára [4. § i) pont] vonatkozó jogok és kötelezettségek teljesülésének ellenőrzése,

b)¹³² környezetvédelmi célú tevékenység végzése,

c)¹³³ a környezet használatával, igénybevitelével, állapotával kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségek teljesítése,

d)¹³⁴ a környezet szennyezésének és károsodásának megelőzése, csökkentése és megszüntetése, valamint felszámolása,

e)¹³⁵ a környezet használatával, szennyezésével és károsításával kapcsolatos fizetési kötelezettségek megállapítása, ellenőrzése
érdekében tarthat nyilván.

(2)¹³⁶ Az (1) bekezdésben meghatározott célra

a) természetes személy esetében

aa) természetes személyazonosító adatok,

ab) lakcím;

b)¹³⁷ jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében
ba)¹³⁸ cég neve, cégjegyzék száma, adószáma, statisztikai számjele,
bb) székhely településazonosító törzsszámmal, illetve telephelyei településazonosító törzsszámmal;
c) egyéni vállalkozó esetében
ca) neve,
cb)¹³⁹ egyéni vállalkozói igazolvány kiállítója és száma, valamint adószáma és statisztikai számjele, ennek hiányában az egyéni vállalkozói nyilvántartási szám,
cc) székhely településazonosító törzsszámmal, illetve telephelyei településazonosító törzsszámmal;
d) az a)-c) pont esetében
da) környezet használatára vonatkozó határozatok rendelkezései,
db) a környezet használatára, igénybevételére vonatkozó jogszabályokban meghatározott adatszolgáltatások szerinti adatok tarthatók nyilván.

(3)¹⁴⁰ A bíróság, az ügyészség, a bűnüldözés és a büntetés-végrehajtás szervei, a nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint az adóhatóság, a Központi Statisztikai Hivatal, a műszaki biztonsági, az egészségügyi igazgatási feladatokat ellátó szervek, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv és a talajvédelmi hatóság, az ingatlanügyi hatóság, a vízügyi és vízvédelmi hatóságok és igazgatási szervek, valamint a katasztrófavédelmi szervek feladataik ellátása érdekében - a rájuk vonatkozó törvényekben meghatározott célból és feltételek teljesülése esetén - jogosultak a nyilvántartásba felvett adatok igénylésére a feladataik ellátásához szükséges mértékben.

(4) A (2) bekezdés szerinti adatok statisztikai, illetőleg tájékoztatási célra felhasználhatók és statisztikai, illetőleg tájékoztatási célú felhasználásra - személyazonosításra alkalmatlan módon - átadhatók.

(5)¹⁴¹ Természetes személyek ügyfél-azonosítójához tartozó személyes adatokat a természetes személy ügyféli minőségének megszűnését követő 5 év elteltével törölni kell.

(6) Az adatkezelést végző szervek vezetői a természetes személyek személyes, valamint a jogi személyek üzleti titkot képező adatai védelméért való felelősségük körében kötelesek olyan technikai és szervezési intézkedéseket tenni, ellenőrzési rendszert kialakítani és adatvédelmi szabályzatot kiadni, amely biztosítja az adatvédelmi követelmények teljesülését. Az érintett személy vagy képviselője a rá vonatkozó nyilvántartásba betekinthez, az iratokról másolatot, illetőleg a nyilvántartott adatairól felvilágosítást kérhet.

64/B. §¹⁴² A hulladékgyűjtési közszolgáltatási tevékenység minősítéséről szóló törvényben meghatározott minősítő a minősítéssel kapcsolatos eljárásai során a minősítési osztály megalapozása, továbbá az ellenőrzések eredményes lefolytatása céljából jogosult az Információs Rendszer adataihoz való közvetlen hozzáférésre és azok kezelésére.

A környezetvédelmi hatósági együttműködés¹⁴³

65. § (1)-(2)¹⁴⁴

(3)¹⁴⁵ A környezetvédelmi igazgatási szerv a helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörét érintő környezetvédelmi ügyekben együttműködik az illetékeségi területén működő önkormányzati környezetvédelmi hatóságokkal, és segíti őket környezetvédelmi feladataik ellátásában.

A környezethasználat feltételei és hatósági engedélyezése

66. §

(1)¹⁴⁶ (1)¹⁴⁷ A környezethasználat - a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel -

a) a környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén - a b) pontban foglaltak kivételével - a tevékenységre a környezetvédelmi hatóság által kiadott környezetvédelmi engedély,

b) az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó esetekben a környezetvédelmi hatóság által kiadott egységes környezethasználati engedély,

c) a környezetvédelmi felülvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén a környezetvédelmi hatóság által kiadott környezetvédelmi működési engedély,

d) az a)-c) pont hatálya alá nem tartozó - az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott - esetekben a környezethasználó kérelmére a környezetvédelmi hatóság által kiadott egybefoglalt környezethasználati engedély,

e) az a)-d) pont hatálya alá nem tartozó - külön jogszabályban meghatározott - esetekben a környezetvédelmi hatóság által kiadott határozat, vagy szakhatóságként való közreműködése esetén szakhatósági állásfoglalása figyelembevételével más hatóság által kiadott határozat jogerőre emelkedését követően kezdődhet meg, illetve folytatható.

(2)¹⁴⁸ Az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott esetekben a környezethasználat a környezethasználó által a környezetvédelmi hatóság részére adott bejelentést követően kezdhető meg, illetve folytatható.

(3)¹⁴⁹ A környezetvédelmi hatóság az (1) bekezdés *a)*-*e)* pontjában meghatározott hatósági határozatairól, szakhatósági állásfoglalásairól közhiteles hatósági nyilvántartást vezet.

(4)¹⁵⁰ Törvény a gyorsforgalmi utak, valamint a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló árvízvédelmi létesítmények tervezésével, építésével összefüggő környezethasználat esetében a hatósági engedélyezésre eltérő szabályokat állapíthat meg.

(5)¹⁵¹ Ha az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjának hatálya alá tartozó környezethasználathoz más jogszabály által meghatározott létesítési, illetve működési engedélyezési eljárás is szükséges, az engedély akkor adható meg, ha a környezethasználó környezetvédelmi, illetve egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik. A létesítési (építési), illetve működési (használatbavételi) engedély a környezetvédelmi, illetve egységes környezethasználati engedélyben foglaltaktól nem térhet el.

(6)¹⁵² Ha jogszabály a környezethasználattal összefüggő elvi engedélyezési eljárás lefolytatását írja elő, akkor az ügyfél kérelme alapján az elvi engedélyezési eljárás - külön eljárás lefolytatása nélkül - az (1) bekezdés *a)*, illetve *b)* pontja szerinti eljárás keretében is lefolytatható.

Előzetes vizsgálati eljárás, előzetes konzultáció¹⁵³

67. §¹⁵⁴ (1) Előzetes vizsgálatot kell lefolytatni, ha a tervezett tevékenység a környezetvédelmi hatóság döntésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles, továbbá ha az előzetes vizsgálatot törvény írja elő.

(2)¹⁵⁵ A környezetvédelmi hatóság az előzetes vizsgálat alapján hozott határozatát az előzetes vizsgálati eljárás iránti kérelem hatóságához történő megérkezését követő naptól számított negyvenöt napon belül hozza meg, ha az ügyben közmeghallgatás tartása szükséges, az ügyintézési határidő két hónap. Országhatáron áterjedő jelentős környezeti hatással kapcsolatos, jogszabályban meghatározott nemzetközi eljárás időtartama az ügyintézési határidőbe nem számít be.

(3) A környezethasználó előzetes konzultációt kezdeményezhet a környezetvédelmi hatóságnál, ha a tervezett tevékenység nem a környezetvédelmi hatóság döntésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles, vagy ha kizárólag egységes környezethasználati engedélyezési eljárás köteles.

A környezeti hatásvizsgálati eljárás¹⁵⁶

68. §¹⁵⁷ (1) A környezetre jelentős, illetve várhatóan jelentős mértékben hatást gyakorló tevékenység megkezdése előtt környezeti hatásvizsgálatot kell végezni.

(2)¹⁵⁸ A Kormány rendeletben határozza meg azon tevékenységek körét, amelyek tekintetében mindig kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, meghatározza továbbá azon tevékenységek körét is, amelyek esetében a környezetvédelmi hatóság - kormányrendeletben megállapított mérlegelési szempontok alapján - dönt arról, hogy szükség van-e környezeti hatásvizsgálat elvégzésére.

69. §¹⁵⁹ (1) A környezeti hatásvizsgálat eredményeit a kérelmezőnek környezeti hatástanulmányban kell bemutatnia.

(2) A környezeti hatástanulmány általános tartalmi követelményeit, valamint a környezeti hatásvizsgálati eljárás szabályait a Kormány rendeletben határozza meg.

Az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás¹⁶⁰

70. §¹⁶¹ (1) Az egyes - külön jogszabályban megjelölt - tevékenységek környezetet terhelő kibocsátásainak megelőzésére, a környezeti elemeket terhelő kibocsátások, valamint a környezetre ható tényezők csökkentésére, illetőleg megszüntetésére irányuló, az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás során kell megállapítani.

(2) Az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

Határozatok¹⁶²

71. §¹⁶³ (1)¹⁶⁴ A környezetvédelmi hatóság - kormányrendelet szerinti eljárás lefolytatását követően - dönt: *a)* a 67. § (2) bekezdése szerinti határozat,

b) a 66. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a tevékenység megkezdéséhez, illetve módosításához szükséges környezetvédelmi engedély,

c) a 66. § (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben az egységes környezethasználati engedély,

d) ha a tevékenység a b) és c) pont hatálya alá egyaránt tartozik, az egységes környezethasználati engedély kiadásáról.

(2)¹⁶⁵

(3)¹⁶⁶ A környezetvédelmi hatóság a határozatát - annak jogerőre emelkedésére tekintet nélkül - nyilvánosan közzéteszi.

72. §¹⁶⁷ A környezetvédelmi hatóság a környezetvédelmi engedélyt vagy az egységes környezethasználati engedélyt visszavonja, ha a jogerőre emelkedéstől számított öt éven belül a tevékenységet, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkákat nem kezdték meg, illetőleg ha a jogosult nyilatkozik arról, hogy a környezetvédelmi engedéllyel vagy az egységes környezethasználati engedéllyel nem kíván élni, továbbá akkor is, ha az engedélyezéskor fennálló feltételek lényegesen megváltoztak.

Az egybefoglalt környezethasználati engedély¹⁶⁸

72/A. §¹⁶⁹ (1) A környezethasználó kérelmére - az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott esetekben - a környezetvédelmi hatóság a hatáskörébe tartozó engedélyek helyett egybefoglalt környezethasználati engedélyt ad ki.

(2) A környezetvédelmi hatóság a határozatát - annak jogerőre emelkedésére tekintet nélkül - nyilvánosan közzéteszi.

A környezethasználat bejelentése¹⁷⁰

72/B. §¹⁷¹ (1) A környezethasználat - külön kormányrendeletben meghatározott esetekben - a környezetvédelmi hatóságnak történő bejelentést követően akkor kezdhető, illetve szüntethető meg, ha a környezethasználó a bejelentésben meghatározott időpontban a külön kormányrendeletben meghatározott követelményeket teljesíti.

(2) A környezethasználatra vonatkozó - 66. § (2) bekezdés szerinti - bejelentés időpontja és a tevékenység megkezdésének a bejelentésben meghatározott időpontja között - a külön kormányrendeletben meghatározott kivétellel - legalább harminc napnak el kell telnie.

(3) Az (1) bekezdés szerinti bejelentés nem vonatkozik a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvényben meghatározott bejelentésekre.

Környezetvédelmi felülvizsgálat

73. § (1) Az egyes tevékenységek környezetre gyakorolt hatásának feltárására és megismerésére, valamint a környezetvédelmi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésére környezetvédelmi felülvizsgálatot (a továbbiakban: felülvizsgálat) kell végezni.

(2) A felülvizsgálat szempontjából:

a)¹⁷² tevékenységnek minősül valamely - környezethasználattal, környezetveszélyeztető magatartással vagy környezetszennyezéssel járó - művelet, illetőleg technológia megkezdése, folytatása, felújítása, helyreállítása és felhagyása, továbbá az ezekhez szükséges építési és egyéb előkészítési munka végzése;

b)¹⁷³ érdekelt az a) pontban meghatározott tevékenység gyakorlója vagy amennyiben az nem ismert, annak az ingatlan a tulajdonosa, amelyen a műveletet (technológiát) folytatták vagy folytatják.

(3)¹⁷⁴ Ha a tevékenység gyakorlója nem azonos az ingatlan tulajdonosával, akkor a hatóság az eljárás megindításáról az ingatlan tulajdonosát is értesíti.

74. § (1)¹⁷⁵ A környezetvédelmi hatóság az érdekelt tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának feltárása érdekében - teljes körű vagy részleges - felülvizsgálatra kötelezheti a 73. § (1) bekezdésében meghatározott esetben, továbbá kötelezi, ha környezetveszélyeztetést, illetve környezetszennyezést észlel.

(2)¹⁷⁶ A környezetvédelmi hatóság az érdekelt tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának feltárása érdekében - teljes körű vagy részleges - felülvizsgálatra kötelezi akkor is, ha

a) környezetkárosítást észlel;

b) kiemelten védett, védett, illetőleg védőterületen (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék, valamint ezek védőövezetei, vízminőség-védelmi terület, hidrogeológiai védőterület, valamint az ivó-, ásvány- és gyógyvízkivételek védőterületei), környezetet veszélyeztető, szennyező vagy károsító tevékenységet észlel;

c)¹⁷⁷ a 67. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben nem kérelmezett előzetes vizsgálatot, továbbá a környezeti hatásvizsgálat vagy az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységet környezetvédelmi engedély vagy egységes környezethasználati engedély nélkül kezdett meg vagy folytat;

d) a külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállnak.

(3)¹⁷⁸ Ha a környezetvédelmi hatóság a környezetvédelmi felülvizsgálat alatt környezetveszélyeztetést vagy környeztkárosítást észlel, akkor az azt okozó feltárt tevékenységet a hatásterületen teljeskörűen vagy részlegesen korlátozhatja, illetőleg felfüggesztheti.

75. § (1) A teljes körű felülvizsgálatnak ki kell terjednie

a) az alkalmazott technológiák ismertetésére, a berendezések műszaki állapotának, korszerűségének bemutatására;

b)¹⁷⁹ a tevékenységgel járó környezethasználat adatokkal alátámasztott bemutatására;

c) a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó műveletekre, különösen az anyagforgalomra, a be- és kiszállításra, a hulladék- és szennyvízkezelésre;

d) az esetleg bekövetkező meghibásodásból vagy környezeti katasztrófa miatt feltételezhetően a környezetbe kerülő szennyező anyagok és energia meghatározására;

e) a környezetveszélyeztetés megelőzése, a környeztkárosodás elhárítása érdekében tett és tervezett intézkedések bemutatására;

f) a tevékenység felhagyása után teendő intézkedésekre;

g)¹⁸⁰ a tevékenység környezeti hatásainak becslésére és értékelésére.

(2) A felülvizsgálat során a környezetszennyezés megszüntetésének - s ha ez nem lehetséges - a környezetigénybevétel és -szennyezés mérséklésének lehetőségeit és feltételeit meg kell határozni.

(3)¹⁸¹ A részleges felülvizsgálatnak az (1) és (2) bekezdésben írt feltételek közül a környezetvédelmi hatóság által megjelöltekre kell kiterjednie.

76. § (1)¹⁸²

(2) Az érdekelt felelősséggel tartozik a felülvizsgálat hitelességéért, illetőleg a közölt adatok valódiságáért.

(3)¹⁸³ A környezetvédelmi hatóság, ha ellenőrzése során a felülvizsgálat eredményének hibás voltáról, illetve tartalmának részbeni vagy teljes valótlanágáról győződik meg, az érdekelt költségén új felülvizsgálatot végeztet (megismételt felülvizsgálat).

(4)¹⁸⁴ A környezetvédelmi hatóság a megismételt felülvizsgálatról az érdekeltet köteles értesíteni; az érdekelt pedig köteles a környezetvédelmi hatóságnak, illetve a környezetvédelmi hatóság által megbízott szervezet(ek)nek a kért adatokat szolgáltatni és a kiegészítő méréseket elvégez(tet)ni.

A környezetvédelmi teljesítményértékelés

77. §¹⁸⁵ (1)¹⁸⁶ Az érdekelt a 73-76. §-ok megfelelő alkalmazásával saját környezetvédelmi teljesítménye értékelésére (tevékenysége átvilágítására), tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának megismerésére felmérést végezhet (végeztethet) és - kérelmére - azt a környezetvédelmi hatóság jóváhagyja.

(2)¹⁸⁷ Ha az érdekelt környezetvédelmi engedélyhez, illetve egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységét ilyen engedély nélkül kezdte meg, az (1) bekezdés szerinti értékelés céljából felmérést végezhet. Az érdekelt kérelmére a környezetvédelmi hatóság működési engedélyt ad.

A felülvizsgálat és a teljesítményértékelés közös szabályai

78. §¹⁸⁸

79. § (1)¹⁸⁹ A felülvizsgálat eredménye alapján a környezetvédelmi hatóság

a) engedélyezi a tevékenység folytatását (a továbbiakban: működési engedély);

b)¹⁹⁰ az engedély megadásával egyidejűleg a szükséges környezetvédelmi intézkedések megtételére kötelezi az érdekeltet, ideértve a kormányrendeletben meghatározott biztosítékadási, illetve környezetvédelmi biztosítási kötelezettségeket is;

c)¹⁹¹ korlátozza, felfüggeszti vagy megtiltja a tevékenység folytatását, illetőleg az erre hatáskörrel rendelkező szervnél azt kezdeményezi.

(2)¹⁹² Korlátozó vagy felfüggesztő döntés esetén a környezetvédelmi hatóság meghatározza a tevékenység folytatásának környezetvédelmi feltételeit.

(3)¹⁹³ A környezetvédelmi hatóság a 77. § (1) bekezdés szerint végzett felmérés jóváhagyásakor egyszerűsített határozatot, a 77. § (2) bekezdésben foglalt esetben működési engedélyt ad ki, vagy az (1) bekezdés b) és c) pontja rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával jár el.

80. §¹⁹⁴ A 74. § (2) bekezdésének c) pontja és a 77. § (2) bekezdése esetén - a nyilvánosság bevonásának biztosítása érdekében - a környezetvédelmi hatóság köteles közmeghallgatást tartani.

81. § A határozatnak tartalmaznia kell:

(1) A 79. § (1) bekezdés a) pontja esetén:

a) a tevékenység és az érdekelt megnevezését, valamint a tevékenység célját;

b) a tevékenység folytatásának helyét és hatásterületének behatárolását;

c) a tevékenységet jellemző - a 75. § alapján megállapított - adatokat;

d) a tevékenységgel összefüggő környezetvédelmi előírásokat; e körben a környezetre gyakorolt hatás megfigyeléséhez szükséges mérések rendjét, dokumentálását, az ebből származó adatok szolgáltatásának és értékelésének módját;

e) a határozat érvényességi idejét.

(2) A 79. § (1) bekezdés b) pontja esetén az (1) bekezdésben előírtakon túl:

a) a tevékenység folytatásához szükséges intézkedések meghatározását;

b) a környezetre gyakorolt hatás megfigyeléséhez szükséges mérőhelyek kialakítását;

c) az intézkedések sorrendjét és azok időbeli ütemezését.

(3) A 79. § (1) bekezdés c) pontja esetén:

a) a kötelezett megnevezését;

b) a megállapított kötelezettség tartalmát, teljesítésének módját és határidejét;

c) mindazokat a lényeges előírásokat (feltételeket), amelyeket a tevékenység során meg kell tartani, illetve teljesíteni kell;

d) a környezetkárosodás megszüntetésére vonatkozó követelményeket és az azok kiegészítésére alkalmazható általános megoldásokat (azok lehetséges változatait).

Környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS)¹⁹⁵

81/A. §¹⁹⁶ (1) A környezethasználó külön jogszabályban meghatározott módon saját környezetvédelmi teljesítményének értékelése és folyamatos javítása, valamint a közvélemény megfelelő tájékoztatása érdekében környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben vehet részt.

(2) A környezethasználó ennek keretében felülvizsgálja (felülvizsgálhatja) a tevékenységével kapcsolatos környezeti hatásokat, környezeti nyilatkozatot készít (készíttet), azt hitelesíteti a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer által előírt követelményeknek való megfelelés szempontjából a környezeti hitelesítésre jogosulttal és nyilvántartásba vétel céljából benyújtja az erre külön jogszabályban feljogosított szervezetnek, továbbá ezt követően mindenki számára hozzáférhetővé teszi.

(3)¹⁹⁷ A környezetvédelmi hatóság a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben részt vevő környezethasználókról nyilvántartást vezet.

(4)¹⁹⁸ A (3) bekezdés szerinti nyilvántartás az abban szereplő hatósági határozat vonatkozásában - a természetes személyazonosító adatok, valamint a lakcím-azonosító adatok kivételével - közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

Változás-bejelentési kötelezettség, ellenőrzés¹⁹⁹

82. § (1)²⁰⁰ A 66. § (1) bekezdés szerinti engedélyekben, valamint a 66. § (2) bekezdés szerinti bejelentésekben alapul vett körülmények jelentős megváltozását, illetve tervezett jelentős megváltoztatását, továbbá a tulajdonosváltozást az érdekelt köteles a környezetvédelmi hatóságnak tizenöt napon belül bejelenteni.

(2)²⁰¹ A környezetvédelmi hatóság hivatalból is vizsgálja a 66. § (1) bekezdés a)-b) és d)-e) pontja szerinti határozatban vagy a 66. § (2) bekezdés szerinti bejelentésben alapul vett körülmények változását. Ha ezek jelentősen eltérnek az engedélyezéskor vagy a bejelentéskor fennálló körülményektől, felülvizsgálatot rendel el. Az (1) bekezdésben meghatározott bejelentés elmulasztása esetén a hatáskörrel rendelkező szerv felfüggeszti a tevékenységet.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés alkalmazása szempontjából jelentős változásnak minősül a körülmények, a technológia olyan megváltoztatása, amely valamely környezeti terhelésnek vagy igénybevételnek az engedélyezettnél nagyobb mértékét eredményezi.

83. § Csodeljárás, felszámolási eljárás és végelszámolás esetén a tevékenységgel esetlegesen okozott környezetkárosodás feltárása, megszüntetése érdekében külön törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Anyagok, termékek és technológiák környezetvédelmi minősítése

84. § (1) A környezetre veszélyt jelentő, megfelelő kezelés vagy kialakítás hiányában azt szennyező termékeket és technológiákat környezetvédelmi szempontból minősíteni kell, és gondoskodni kell a minőség biztosításának feltételeiről.

(2) A környezetre veszélyt jelentő anyagokat, azok esetleges környezetbe kerülésükkor érvényesülő környezeti hatásuk alapján - külön jogszabály szerint - veszélyességi fokozatokba kell sorolni.

(3) A környezetvédelmi követelményeket érvényesíteni kell az anyagok, termékek és technológiák egyéb célú minősítése során is.

(4) A minősített anyag, termék vagy technológia környezeti veszélyeiről és hatásairól, a felszámolás, valamint az elhasználódás utáni kezelés feltételeiről és módjáról a használati utasításban a gyártónak, illetve a forgalmazónak tájékoztatást kell adnia.

85. §²⁰² A környezetre súlyos veszélyt jelentő anyagok és termékek előállítása, behozatala, forgalmazása, technológiák alkalmazása a minősítésen túl csak a Kormány rendeletében meghatározottak szerinti hatósági engedéllyel végezhető.

86. § (1) A környezetbarát vagy környezetkímélő termékekre és technológiákra, amelyek a hagyományos, azonos vagy hasonló funkciójú termékekénél és technológiáknál bizonyítottan kisebb környezet-igénybevételt, illetve környezetterhelést okoznak, környezetkímélő termék vagy technológia megkülönböztető jelzés alkalmazható.

(2) Megkülönböztető jelzés jogosulatlan használata külön jogszabályban meghatározott környezetvédelmi bírságot von maga után.

Határértékek

87. § (1) A határértékeket igénybevételei [17. § (1) bek.; 19. § (1) bek.; 23. § (3) bek.], illetőleg kibocsátási és szennyezettségi (35. §) határértékként kell meghatározni.

(2)²⁰³ A védendő környezeti elem sajátosságaitól, illetőleg a szennyezés jellegétől függően meghatározhatók:

- a) általános jellegű,
- b) területi,
- c) helyi,
- d) egyedi,
- e) védelmi övezetekre vonatkozó

ökológiai, egészségügyi, tervezési, továbbá rendkívüli helyzetben alkalmazandó határértékek [az (1) és (2) bekezdésben foglaltak a továbbiakban együtt: határérték].

88. § (1)²⁰⁴ A környezeti elemek igénybevételeinek mértékét és a környezetbe kibocsátható anyag és energia mennyiségét, minőségét, koncentrációját a környezet, illetve az érintett környezeti elem állapotának megőrzéséhez, illetőleg helyreállításához meghatározott célállapot figyelembevételével kell megállapítani.

(2) Kibocsátási határérték megállapítható:

a) valamely termékre (termék határérték);
b) valamely technológiára, vagy szennyezőanyagra jellemző kibocsátás mennyiségére (technológiai határérték; amely lehet kibocsátási koncentráció vagy anyagfelhasználás, termelés, energiatermelés mennyiségére vonatkozó fajlagos érték stb.)

c) adott területen a szennyezőforrás által kibocsátható szennyezőanyag vagy energia mennyiségére (területi határérték);

d) meghatározott területre vagy termelési ágra, szennyezőforrás csoportra vonatkozó össz mennyiségben.

(3) Igénybevételei határérték megállapítható:

a) valamely környezethasználatra vonatkozóan az igénybevétel megengedhető mértékére (az előidézhető környezeti változás mértéke, az összesen vagy egy időegység alatt kitermelhető természeti erőforrás mennyisége);

b) valamely területen az igénybe vehető környezeti elem elvonásának, használatának megengedhető mértékére;

c) meghatározott kitermelői, illetve felhasználói körre vonatkozó össz mennyiségben.

89. § (1)²⁰⁵ A kibocsátási és igénybevételei határértékek megállapításánál a szennyezettségi határérték mellett figyelembe kell venni a környezet, illetve adott eleme pillanatnyi és célállapotát, valamint a leghatékonyabb megoldást, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikát. Bevezetésükkel biztosítani kell a szükséges és elégséges felkészülési időt.

(2) A határértékek megállapítása során figyelembe kell venni a természeti folyamatok és az egyes környezetterhelő tényezők várható együttes hatását is.

(3)²⁰⁶ A határértéket a miniszter - az érdekelt miniszterek egyetértésével kiadott - rendeletben, vagy rendeletben meghatározott esetekben egyedi hatósági döntés állapítja meg. A víz védelmét szolgáló határértéket - az érdekelt miniszterek egyetértésével - a vízvédelemért felelős miniszter által kiadott rendelet, vagy rendeletben meghatározott esetekben egyedi hatósági döntés állapítja meg.

A környezetvédelmi közigazgatási szervek hatósági eljárásának különös szabályai

90. § (1)²⁰⁷

(2)²⁰⁸ Környezetveszélyeztetés, valamint környezetkárosítás esetén a környezetveszélyeztetés, illetve a környezetkárosítás hatásterületén levő ingatlan tulajdonosa, jogszerű használója és az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, ügyfélnek minősül.

(3)²⁰⁹ A környezetvédelmi hatóság részére a környezetvédelmi engedély és az egységes környezethasználati engedély iránti kérelmet, illetve azoknak a 69. § (2) bekezdés és a 70. § (2) bekezdés szerinti jogszabályban meghatározott mellékletét egy példányban elektronikus adathordozón is be kell nyújtani, amelyet a környezetvédelmi hatóság elektronikus úton közzétesz.

91. §²¹⁰ (1)²¹¹ A környezetvédelmi engedély megszerzésére, továbbá a működési engedély kiadására irányuló eljárásban az ügyintézési határidő legfeljebb három hónap.

(2)²¹² Ha a környezetvédelmi, valamint a vízvédelmi hatóság eljárásában környezetvédelmi, természetvédelmi vagy tájvédelmi szakkérdésben szakértő kirendelése szükséges, a 92. § szerinti szakértőt kell kirendelni.

Szakértői tevékenység²¹³

92. §²¹⁴ (1) Környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységet az végezhet, akinek tevékenységét a (2) bekezdésben meghatározott hatóság engedélyezte. Ha jogszabály környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakkérdésben szakértő igénybevételét írja elő, vagy az ilyen szakértő igénybevételéhez külön jogkövetkezményt állapít meg, szakértőként kizárólag az a személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak annak a szakértőnek az igénybevételéhez fűződnek, aki rendelkezik a (2) bekezdés szerinti engedéllyel.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szakértői tevékenység folytatására jogosító engedélyt

a) természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység esetében a környezetvédelmi hatóság,

b) környezetvédelmi szakértői tevékenység esetében a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló törvényben meghatározott területi mérnöki kamara (a továbbiakban: kamara) adja ki.

(3)²¹⁵ Az (1) bekezdés szerinti szakértői tevékenység folytatását a környezetvédelmi hatóság, illetve a kamara annak engedélyezi, aki büntetlen előéletű, nem áll a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységet kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, rendelkezik az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározott szakmai képesítéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek. A kérelem tartalmazza a kérelmező természetes személyazonosító adatait, értesítési címét, szakirányú végzettségét és a kérelmezett szakértői szakterületet, illetve részsakterületet.

(4) A (2) bekezdés szerinti hatóság a szakértői tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező személyekről nyilvántartást vezet, amely - a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvényben meghatározott adatokon túl - tartalmazza a szakértői tevékenység végzésére jogosult személy természetes személyazonosító adatait, értesítési címét, szakirányú végzettségét és szakértői szakterületét, illetve részsakterületét. A nyilvántartásból kizárólag a szakértői tevékenység végzésére való jogosultság igazolása céljából szolgáltatható adat.

(4a)²¹⁶ A (4) bekezdés szerinti nyilvántartás - a természetes személyazonosító adatok, valamint a lakcímadatos adatok kivételével - közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(5)²¹⁷ A környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység engedélyezése iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg a kérelmező hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű, és nem áll a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, vagy kéri, hogy e tények fennállására vonatkozó adatokat a bünyügyi nyilvántartó szerv a (2) bekezdés szerinti hatóság vagy kamara részére - annak a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység engedélyezése iránti kérelem elbírálása céljából benyújtott adatigénylése alapján - továbbítsa. Az adatigénylés során a (2) bekezdés szerinti hatóság vagy a kamara a (6) bekezdésben meghatározott adatokat igényelheti a bünyügyi nyilvántartó szervtől.

(6)²¹⁸ A (2) bekezdés szerinti hatóság vagy a kamara a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység gyakorlásának időtartama alatt lefolytatott hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi azt

is, hogy a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértő büntetlen előéletű-e, és nem áll-e a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. A hatósági ellenőrzés céljából a (2) bekezdés szerinti hatóság vagy a kamara adatot igényelhet a bünyügyi nyilvántartási rendszerből. Az adatigénylés kizárólag azon adatra irányulhat, hogy a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértő büntetlen előéletű-e, valamint, hogy a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll-e.

(7)²¹⁹ Az (5) és (6) bekezdés alapján megismert személyes adatokat a (2) bekezdés szerinti hatóság vagy a kamara

a) a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység engedélyezése iránti eljárás jogerős befejezéséig,

b) a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértő nyilvántartásba vétele esetén a hatósági ellenőrzés időtartamára vagy a nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárásban az eljárás jogerős befejezéséig kezeli.

Közmeghallgatás

93. §²²⁰

A közmeghallgatási jegyzőkönyv

94. §²²¹

Végrehajtható határozatok

95. §²²² A környezet veszélyeztetésével és a környezet károsításával járó rendkívüli esemény kapcsán hozott határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható.

Eljárási költségek²²³

95/A. §²²⁴ Egyes környezetvédelmi, természetvédelmi hatósági eljárásokért - ideértve a szakhatósági eljárásokat, továbbá a bejelentéseket -, valamint igazgatási jellegű szolgáltatásokért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

96. §²²⁵ A védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervezeteknek - a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló rendeletben meghatározott tevékenységek esetében - nem kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetni.

96/A. §²²⁶ A közigazgatási hatósági eljárás során felmerülő mintavételi, laboratóriumi, illetve az egyéb műszeres vizsgálatok költségei, továbbá az eljárás során a tényállás tisztázása kapcsán felmerült személyi és dologi költségek egyéb eljárási költségeknek minősülnek.

Felügyeleti díj²²⁷

96/B. §²²⁸ (1)²²⁹ Aki az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó, vagy a 66. § (2) bekezdés szerinti bejelentéshez kötött tevékenységet folytat - kivéve, ha a bejelentett tevékenység végzésének időtartama a 30 napot nem haladja meg -, éves felügyeleti díjat fizet tárgyév február 28-ig. Aki tevékenységét év közben kezdi meg, a felügyeleti díj arányos részét fizeti meg, az engedély jogerőre emelkedését vagy a bejelentést követő 30 napon belül.

(2) A felügyeleti díj a környezetvédelmi hatóság bevétele, amelyet a felügyeleti tevékenységével kapcsolatos működési költségeinek fedezetére használhat fel.

(3)²³⁰ A felügyeleti díj mértéke tevékenységenként - a (4)-(5) bekezdésben meghatározott kivétellel - kétszázezer forint.

(4) Az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó nagy létszámú állattartási tevékenység esetében a felügyeleti díj mértéke százezer forint.

(5)²³¹ A 66. § (2) bekezdés szerinti bejelentéshez kötött tevékenység esetében a felügyeleti díj mértéke huszonötezer forint.

VIII. Fejezet

A NYILVÁNOSSÁG RÉSZVÉTELE A KÖRNYEZETVÉDELEMBEN²³²

97. § (1)²³³ A természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiség nélküli szervezetek - a (3) bekezdésben, illetve más jogszabályban meghatározott módon - jogosultak részt venni a környezettel kapcsolatos nem hatósági eljárásban.

(2) Mindenkinnek joga, hogy környezetveszélyeztetés, környezetkárosítás vagy környezetszennyezés esetén a környezethasználó és a hatóságok figyelmét erre felhívja. Az erre vonatkozóan írásban tett felhívásra a hatáskörrel rendelkező szerv intézkedésének megtétele mellett a törvényben előírt határidőn belül érdemi választ köteles adni.

(3)²³⁴ A részvétel joga gyakorolható:

- a) személyesen vagy képviselő útján,
- b)²³⁵ egyesületek révén,
- c) települési önkormányzatok útján.

A környezetvédelmi egyesületek jogai²³⁶

98. § (1)²³⁷ A környezetvédelmi érdekek képviselőjére létrehozott politikai pártnak és érdekképviselőnek nem minősülő, a hatásterületen működő egyesületeket (a továbbiakban: szervezet) a környezetvédelmi közigazgatási hatósági eljárásokban a működési területükön az ügyfél jogállása illeti meg.

(2)²³⁸ A szervezet joga továbbá, hogy tagsága érdekeit képviselve

a) közreműködjön a működési vagy tevékenységi területét érintő területfejlesztési, területrendezési tervek és környezetvédelmi programok kidolgozásában;

b)²³⁹

c) véleményezze a környezettel kapcsolatos állami és önkormányzati jogszabályok tervezeteit;

d)²⁴⁰ véleményezze - a külön jogszabály rendelkezéseit figyelembe véve - a működési vagy tevékenységi területét érintő, környezeti vizsgálatra kötelezett terv, illetve program tervezetét és környezeti értékelését.

(3) A szervezet a (2) bekezdés c) pontjában foglalt jogának érvényesítése érdekében a jogszabályt előkészítő minisztériumnál, illetve települési önkormányzatnál jelenti be véleményezési igényét.

(4)²⁴¹ A miniszterek évente - december 31-ig - a következő évre tervezett környezettel kapcsolatos jogszabályaik cím szerinti jegyzékét megküldik a miniszternek, aki azt közzéteszi a tárca hivatalos lapjában. A települési önkormányzatok az általuk kiadni szándékozott ilyen jogszabályokról a helyben szokásos módon adnak tájékoztatást.

99. § (1) Környezetveszélyeztetés, környezetszennyezés vagy környezetkárosítás esetén a szervezet a környezet védelme érdekében jogosult fellépni, és

a) állami szervtől, helyi önkormányzattól a megfelelő, hatáskörébe tartozó intézkedés megtételét kérni, vagy a

b) környezethasználó ellen pert indítani.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti perben az ügyfél kérheti a bíróságtól, hogy a veszélyeztetőt

a) tiltsa el a jogsértő magatartástól (működéstől);

b) kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére.

100. § A 98. § (2) bekezdés c) pontja, valamint (3) bekezdése szerinti véleményezési jog a szakmai érdekképviselőt is megilleti az általa képviselt szakmát érintő ügyben.

IX. Fejezet

FELELŐSSÉG A KÖRNYEZETÉRT

A jogi felelősség általános alapja

101. §²⁴² (1)²⁴³ A környezethasználó az e törvényben meghatározott és más jogszabályokban szabályozott módon büntetőjogi, polgári jogi és közigazgatási jogi felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

(2) A környezethasználó köteles

a) a környezetveszélyeztető magatartástól, illetve környezetkárosítástól tartózkodni, valamint az általa folytatott környezetveszélyeztető magatartást, illetve a környezetkárosítást abbahagyni;

b) környezetveszélyeztetés, valamint környeztkárosodás esetén a környezetvédelmi hatóságot azonnal tájékoztatni, továbbá a környezetvédelmi hatóság által, valamint a külön jogszabályban meghatározott információkat megadni;

c) környeztkárosodás bekövetkezése esetén minden lehetséges intézkedést megtenni a környeztkárosodás enyhítése, a kárelhárítás, illetve a további környeztkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környeztkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket azzal a céllal, hogy korlátozza vagy megelőzze a további környeztkárosodást és az emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatások további romlását;

d) környeztkárosodás bekövetkezése esetén az eredeti állapotot vagy a külön jogszabályban meghatározott, az eredeti állapothoz közeli állapotot helyreállítani, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást visszaállítani vagy azzal egyenértékű szolgáltatást biztosítani;

e) az általa okozott környeztkárosodásért helytállni és a megelőzési, illetve helyreállítási költségeket viselni.

(3) A (2) bekezdés a), illetve e) pontjában foglaltak elmaradása vagy eredménytelensége esetén a környezetvédelmi hatóság, illetőleg a más hatóság által engedélyezett tevékenység esetén a környezetvédelmi hatóság megkeresésére az engedélyező hatóság, illetve a bíróság - a környezetveszélyeztetés vagy környeztkárosodás mértékétől függően - a környezetveszélyeztető, illetve környeztkárosító tevékenység folytatását korlátozza, az általa megállapított feltételek biztosításáig felfüggeszti vagy megtiltja.

(4) Ha a megelőző és a helyreállítási intézkedések elvégzése más tulajdonában, birtokában (használatában) álló területet érint, az érintett ingatlan tulajdonosa, birtokosa (használója) túrni köteles a megelőző és helyreállítási intézkedések elvégzését. Az érintett ingatlan tulajdonosát, birtokosát (használóját) kártalanítás illeti meg.

(5) A környezethasználó külön kormányrendeletben meghatározott tevékenységéhez környezetvédelmi biztosíték adására köteles, továbbá a tevékenységével okozható előre nem látható környeztkárosodások felszámolása finanszírozásának biztosítása érdekében - külön jogszabályban meghatározott feltételek esetén - környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető. A környezethasználó a külön kormányrendeletben meghatározottak szerint környezetvédelmi céltartalékot képezhet a jövőben valószínűleg vagy bizonyosan felmerülő környezetvédelmi kötelezettségeire.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott tevékenységeket, valamint a biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait a Kormányrendeletben állapítja meg.

102. §²⁴⁴ (1) A környeztkárosodásért, illetve a környezetveszélyeztetésért való felelősség - az ellenkező bizonyításáig - annak az ingatlannak a környeztkárosodás, illetve környezetveszélyeztetés bekövetkezésének időpontját követő mindenkori tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környeztkárosítást, illetve környezetveszélyeztető magatartást folytatták.

(2) A tulajdonos mentesül az egyetemleges felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját, és kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a felelősség nem őt terheli.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezetszennyező forrás tulajdonosára és birtokosára (használójára) is.

(4) Ha több környezethasználó közösen hoz létre olyan gazdálkodó szervezetet, amelyben korábban végzett azonos vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a környezetvédelmi kötelezettségek tekintetében a létrehozott gazdálkodó szervezet az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.

(5)²⁴⁵ A gazdasági társaság és egyéni cég azon tagjai (részvényesei), valamint vezető tisztségviselői, akik olyan határozatot (intézkedést) hoztak, amelyről tudták, vagy az elvárható gondosság mellett tudhatták volna, hogy annak végrehajtásával a társaság környeztkárosodást okoz, a társaság megszűnése esetén korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a társaságot terhelő, a társaság által nem teljesített helyreállítási és kártérítési kötelezettségekért. Mentesül a felelősség alól a gazdasági társaság és egyéni cég azon tagja (részvényese), illetve vezető tisztségviselője, aki a határozat (intézkedés) meghozatalában nem vett részt, a határozat ellen szavazott, illetve az intézkedéssel szemben tiltakozott.

(6)²⁴⁶ A gazdasági társaság és egyéni cég azon vezető tisztségviselője, akit az (5) bekezdés szerinti kötelezettség terhel, kötelezettsége teljesítéséig nem lehet olyan gazdasági társaság és egyéni cég vezető tisztségviselője, mely a tevékenységét környezetvédelmi engedély, egységes környezethasználati engedély, illetve a hulladékgazdálkodásról szóló külön jogszabály szerinti engedély birtokában végezheti.

Közigazgatási jogi felelősség²⁴⁷

102/A. §²⁴⁸ (1) A környezethasználó mentesül a közigazgatási jogi felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a környezetveszélyeztetés vagy a környezetkárosodás

a) fegyveres összeütközés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, illetve természeti katasztrófa;
b) jogerős, kötelezést tartalmazó hatósági vagy bírósági határozat végrehajtásának közvetlen következménye.

(2) A környezethasználó köteles a külön jogszabályban meghatározott környezetkárosodást megelőző intézkedéseket megtenni, valamint környezetkárosodás esetén a helyreállítási intézkedések megtétele során

a) elsődleges helyreállítási intézkedésként a környezetnek vagy valamely környezeti elemnek, illetve a környezeti elem által nyújtott szolgáltatásnak az eredeti állapotát vagy ahhoz közeli állapotát helyreállítani;

b) kiegészítő helyreállítási intézkedésként amennyiben az elsődleges helyreállítási intézkedés nem vezet eredményre,

ba) a károsodott környezeti elemet erre alkalmas környezeti elemmel, illetve a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást erre alkalmas környezeti elem által nyújtott szolgáltatással pótolni,

bb) ha a ba) pontban meghatározott pótlás sem vezet eredményre, a környezeti elemet vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást - a károsodott környezeti elem vagy szolgáltatás becsült költségével megegyező -, erre alkalmas környezeti elemmel vagy környezeti elem által nyújtott szolgáltatással pótolni.

(3) A környezethasználó kompenzációs helyreállítási intézkedésként köteles megtenni mindazon intézkedéseket a helyreállítási intézkedések befejezéséig, amelyek a károsodott környezeti elem vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás hiánya ideiglenes pótlásához szükséges.

(4)²⁴⁹ A környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környezetkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - kötelezheti a környezethasználót, hogy szolgáltatson információt a környezetkárosodás közvetlen veszélyéről vagy az ilyen közvetlen veszély gyanújával kapcsolatos esetekről, illetve a környezetkárosítás esetén a bekövetkezett károkról. Amennyiben a környezetvédelmi hatóság a szolgáltatott információt nem tartja megfelelőnek, kiegészítő információ szolgáltatására is felszólíthat.

(5)²⁵⁰ A környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környezetkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - a (2) bekezdésben, illetve a 101. § (2) bekezdés c)-d) pontjában meghatározott esetben a külön jogszabályban meghatározottaknak megfelelően

a) kötelezi a környezethasználót az e törvényben és a külön jogszabályokban meghatározott szükséges környezetkárosodást megelőző, valamint helyreállítási intézkedések megtételére;

b) megteheti a szükséges környezetkárosodást megelőző, illetve helyreállítási intézkedéseket saját maga, illetve azt mással elvégeztetheti.

(6) Ha több környezetkárosodás, illetve több környezeti elemet érintő környezetkárosodás egyidejű helyreállítása szükséges és a helyreállítás egyidejű megvalósítására nincs lehetőség, a környezetvédelmi hatóság dönt a környezetkárosodások helyreállításának sorrendjéről. A környezetvédelmi hatóság döntése során figyelembe veszi a környezetkárosodások jellegét, kiterjedését, súlyosságát, a természetes regenerálódás lehetőségét, továbbá a környezetkárosodásoknak az emberi egészségre jelentett kockázatát is.

(7) A környezethasználó az (1) bekezdésben meghatározott mentesülés esetében is köteles megtenni a környezetveszélyeztetés, illetve a környezetkárosodás elhárításához, valamint csökkentéséhez szükséges intézkedéseket, valamint a (2) bekezdésben foglalt intézkedéseket.

(8) Ha az alkalmazott a munkaviszonyával, illetve a szövetkezeti tag a tagsági viszonyával összefüggésben okoz környezetveszélyeztetést vagy környezetkárosodást, akkor a felelősséget a munkáltatóval vagy a szövetkezettel szemben lehet érvényesíteni.

(9) A megbízott által ilyen minőségében okozott környezetveszélyeztetésért vagy környezetkárosodásért a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felel.

102/B. §²⁵¹ (1)²⁵² Jogerősen megállapított környezetkárosítás esetén a környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környezetkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - a helyreállítási intézkedés megtételére kötelező határozatában elidegenítési és terhelési tilalmat rendel el a helyreállítási intézkedés megtételére kötelezett személy azon ingatlanaira, amelyek a helyreállítási intézkedés költségeinek előreláthatólag finanszírozandó összegére kellő fedezetet nyújtanak.

(2)²⁵³ Az (1) bekezdés szerinti határozat alapján a környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környezetkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - megkeresi az ingatlanügyi hatóságot az elidegenítési és terhelési tilalom ingatlan-nyilvántartásban történő feljegyzése, ha pedig a kötelezett a szükséges helyreállítási munkákat elvégezte, a feljegyzés törlése végett.

(3)²⁵⁴ Ha a környezetkárosodást megelőző, illetve a helyreállítási intézkedés költségeit a környezethasználó helyett a központi költségvetés finanszírozta, a környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környezetkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - a finanszírozott költségek összegének erejéig a környezethasználó ingatlanvagyonára a Magyar Állam javára jelzálogjog, ennek biztosítására pedig - az (1) bekezdés alapján már elidegenítési és terhelési tilalommal terhelt ingatlanokat kivéve - elidegenítési

és terhelési tilalom bejegyzését rendeli el. Ha a környezethasználó ingatlanvagyonának értéke a központi költségvetés által finanszírozott összegre nem nyújt kellő fedezetet, a környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környeztkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - a környezethasználó ingó vagyonára is elrendeli a jelzálogjog bejegyzését.

(4) A kincstár törlési engedélye alapján törölni kell a Magyar Állam javára bejegyzett jelzálogjogot, ha a környezethasználó a központi költségvetés által finanszírozott összeget a kármentesítések célját szolgáló fejezeti kezelésű előirányzat részére megtéríti.

(5)²⁵⁵ A környezetvédelmi hatóság - a kizárólag a vizeket érintő környeztkárosodás esetén a vízvédelmi hatóság - a környezethasználóval szemben a költségek megtérítését az intézkedések befejezésétől vagy a környezethasználó azonosításától számított öt éven belül követelheti, attól függően, hogy melyik következik be később.


102/C. §²⁵⁶ (1) Az Európai Unió más tagállamát is érintő környezetveszélyeztetés, valamint környeztkárosodás esetén az érintett tagállamokkal együtt kell működni a szükséges megelőzési, illetve helyreállítási intézkedések megvalósítása, továbbá a megfelelő tájékoztatás érdekében.

(2) Ha a környeztkárosodás más államot is érinthet, a miniszter megfelelő tájékoztatással látja el a környeztkárosodás tekintetében az érintett államot.

(3) A miniszter jelenti az Európai Bizottságnak, illetve a többi érintett tagállamnak a szükséges megelőzési, illetve helyreállítási intézkedésekre vonatkozó javaslatával együtt - ideértve a megelőzés és a helyreállítás költségeit is - ha a környezetvédelmi hatóságok illetékességi területükön olyan környeztkárosodást fedeztek fel, amely nem az ország területén keletkezett.

(4)²⁵⁷ A (2) és (3) bekezdésben foglaltaktól eltérően, az ott meghatározott intézkedéseket a vízvédelemért felelős miniszter teszi meg, ha környeztkárosodás a vizeket érinti.

Kártérítési felelősség

 **103. §** (1)²⁵⁸ A környezet igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenységgel vagy mulasztással másnak okozott kár környezetveszélyeztető tevékenységgel okozott kárnak minősül és arra a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(2)²⁵⁹ Ha a károsult az (1) bekezdés szerinti kártérítési igényét nem kívánja érvényesíteni a károkozóval szemben - a károsult erre vonatkozó és az elévülési időn belül tett nyilatkozata alapján - a miniszter a környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat javára az igényt érvényesítheti.

104. § Ha a jogsértő tevékenységet folytató személyében változás áll be, e tevékenységet folytatóval szemben a jogutód felelősségének szabályait kell alkalmazni, kivéve, ha a felek a szerződésben ettől eltérően állapodtak meg.

105. § A környezethasználó jogutód nélküli megszűnése esetén a felszámolás vagy végelszámolás során, illetve állami vállalat gazdasági társasággá alakulása, állami vagyon hasznosítása és értékesítése során, állapotfelmérés alapján a vagyonfelmérésben szerepeltetni kell a tevékenység következtében létrejött környeztkárosodások kárelhárítási és kártérítési költségeit.

Környezetvédelmi bírság

106. § (1)²⁶⁰ Aki jogszabályban, hatósági határozatban, közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban megállapított, közvetlenül vagy közvetve a környezet védelmét szolgáló előírást megszeg, illetve határértéket túllép, a jogsértő magatartás súlyához - így különösen az általa okozott környezetszennyezés, illetőleg környeztkárosítás mértékéhez, időtartamához és ismétlődéséhez - igazodó környezetvédelmi bírságot köteles fizetni.

(2)²⁶¹ A környezetvédelmi bírságot a környezet igénybevételei járulékon és a környezetterhelési díjon felül kell megfizetni.

(3)²⁶²

(4)²⁶³ Kormány nyilvános határozatában engedélyezheti, hogy az állam a tulajdonosi joggyakorló szervezete útján a veszélyhelyzet kihirdetését megalapozó eseménnyel összefüggésben jogerősen kiszabott és határidőben meg nem fizetett környezetvédelmi bírságból eredő követelés vagy annak egy része ellenében - a követelés behajtása helyett, legfeljebb a kormányhatározatban megjelölt összegben és feltételek szerint - a bírság megfizetésére köteles gazdasági társaságban részesedéssel rendelkezőkkel való megállapodással a gazdasági társaságban való részesedést megtestesítő részvényt vagy üzletrészt szerezzen, ha

a) a pénzbeli teljesítés nem vagy csak részben lehetséges és

b) arra a követelés összegét meghaladó vagyoni hátrány megakadályozása érdekében vagy kiemelt nemzetgazdasági érdekből kerül sor.

107. §²⁶⁴ A környezetvédelmi bírság nem mentesít a büntetőjogi, továbbá a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, illetőleg a megfelelő védekezés kialakítására, a természetes vagy korábbi környezet helyreállítására vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

Környezetvédelmi megbízott

108. § (1) A Kormány által jogszabályban meghatározott környezethasználatok esetében - a környezetvédelemmel összefüggő feladatok ellátása érdekében - a környezethasználónak megfelelő szakismerettel rendelkező környezetvédelmi megbízottat (a továbbiakban: megbízott) kell alkalmazni, megbízni.

(2) A megbízott jogait és kötelezettségét, illetve feladatainak részletezését írásban (munkaszerződésben, szerződésben) kell rögzíteni.

(3) A megbízott köteles előzetesen felhívni a szervezet minden szerve és tisztségviselője figyelmét arra, hogy valamely tervezett intézkedés környezetvédelmi jogszabályt, előírást sért.

(4) Nem lehet megbízott, akit környezet sérelmével vagy veszélyeztetésével kapcsolatos bűncselekmény miatt jogerősen elítéltek, az ítélet hatálya alóli mentesülésig.

(5) A Kormány által meghatározott államigazgatási szerveknél környezetvédelmi biztost kell alkalmazni.

Az ügyész szerepe a környezetvédelemben

109. § (1) Az ügyész a büntetőeljárás törvényben meghatározottak szerint jár el a környezeti elemek Büntető Törvénykönyvben tilalmazott módon való megsértése esetén.

(2) Környezeti veszélyeztetés esetén az ügyész is jogosult keresetet indítani a tevékenységtől való eltiltás, illetőleg a környezetveszélyeztető tevékenységgel okozott kár megtérítése iránt.

(3)²⁶⁵ Az ügyészség az irányadó jogszabályok szerint közreműködik a környezetvédelmi hatóságok eljárásai és döntései törvényességének biztosításában.

X. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

110. § (1)²⁶⁶ Ez a törvény a kihirdetésétől számított 180. napon lép hatályba.

(2)²⁶⁷ A 18. § (5) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott vizek jó állapotára vonatkozó környezeti követelményeket - ha a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló jogszabály eltérően nem rendelkezik - a közösségi cselekvés kereteinek a vízpolitika területén történő meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban 2015. december 22-ig kell teljesíteni.

(3)²⁶⁸ A 18. § (1) bekezdés szerinti védett területekre vonatkozóan 2015. december 22-ig a vizek jó állapotának elérését szolgáló minden olyan környezetvédelmi előírást és környezeti célkitűzést teljesíteni kell, amelyek érdekében az egyes védett területeket kialakították.

(4)²⁶⁹ E törvénynek az egyes környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel összefüggő módosításáról szóló 2007. évi XXIX. törvénnyel megállapított rendelkezéseit a 2007. április 30-át követően megvalósított környezetkárosításokra és környezetveszélyeztető magatartásokra kell alkalmazni. Mulasztás által megvalósított környezetkárosítás vagy környezetveszélyeztetés esetén az akkor hatályos szabályokat kell alkalmazni, amikor a környezethasználó a környezetkárosodást vagy környezetveszélyeztetést megakadályozhatta volna.

(5) A törvény rendelkezéseit - a (6) bekezdésben foglaltak kivételével - az elsőfokú határozattal még el nem bírált ügyekben is alkalmazni kell.

(6) A környezeti elemekre és az azokat veszélyeztető tényezőkre vonatkozó új jogszabályok hatálybalépéséig a szabályozás tárgyát képező kormány-, illetőleg miniszteri rendeletek előírásait kell alkalmazni.

(7) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg²⁷⁰

1.²⁷¹ a települési önkormányzat polgármesterének és jegyzőjének részletes környezetvédelmi államigazgatási hatáskörét;²⁷²

2.²⁷³ a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer létrehozásának és működtetésének szabályait;²⁷⁴

3.²⁷⁵ a környezeti hatásvizsgálat elvégzéséhez kötött tevékenységek körét, a környezeti hatástanulmány általános tartalmi követelményeit, valamint a környezeti hatásvizsgálati eljárás szabályait;²⁷⁶

4.²⁷⁷ a környezetvédelmi biztosíték adására köteles, továbbá a környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető tevékenységek körét, továbbá szabályozza a biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás, illetve a környezetvédelmi céltartalékképzés szabályait;²⁷⁸

5.²⁷⁹ a környezetre súlyos veszélyt jelentő anyagok és termékek előállítása, behozatala, forgalmazása, valamint tevékenységek és technológiák alkalmazása részletes feltételeit és az e tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendjét, továbbá az engedéllyel rendelkezők nyilvántartásának személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, továbbá az ilyen tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartásának esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket;²⁸⁰

6.²⁸¹ a környezetvédelmi bírságok fajtáit és mértékét, megállapításának módját;²⁸²

7.²⁸³ a környezetvédelmi szempontból minősítendő anyagok, termékek, tevékenységek és technológiák körét, minősítésének általános szabályait;²⁸⁴

8.²⁸⁵ azokat a környezethasználatokat, amelyek esetén környezetvédelmi megbízottat kell alkalmazni;²⁸⁶

9.²⁸⁷ a hatásterület meghatározásának szabályait;²⁸⁸

10.²⁸⁹

11.²⁹⁰ a környezeti jelentés készítésére kötelezettek körét, valamint a környezeti jelentés készítésére vonatkozó részletes szabályokat;

12.²⁹¹ az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályait;²⁹²

13.²⁹³ a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerek működési, környezeti hitelesítési és nyilvántartási kereteit, feltételeit;²⁹⁴

14.²⁹⁵ a termékek és szolgáltatások ökocímkézési rendszerének működési, minősítési, nyilvántartási kereteit, feltételeit;²⁹⁶

15.²⁹⁷

16.²⁹⁸ a környezeti zaj mérséklésének feltételeit megteremtő stratégiai zajtérképek, valamint az erre épülő intézkedési tervek készítésére kötelezettek körét, azok tartalmi követelményeit, elkészítésük határidejét, továbbá az ezzel kapcsolatos eljárás és adatszolgáltatás rendjét;²⁹⁹

17.³⁰⁰ a környezeti értékelés tartalmi követelményeit és a környezeti vizsgálat lefolytatásának szabályait, valamint a környezet védelméért felelős szervek körét és feladatait, továbbá szabályozza a környezeti vizsgálat hatálya alá tartozó tervek és programok körét;³⁰¹

18.³⁰² a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjét és a környezeti alapnyilvántartás rendjét;³⁰³

19.³⁰⁴ az előzetes vizsgálati eljárás és az előzetes konzultáció részletes szabályait;

20.³⁰⁵ a környezetvédelmi, természetvédelmi, tájvédelmi szakértői tevékenység folytatásának részletes feltételeit, a szakértői szakterületeket és részsakterületeket, az e tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendjét, a szakértők nyilvántartásának személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát, valamint a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, továbbá a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartásának esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket;³⁰⁶

21.³⁰⁷ az egyéb eljárási költségnek minősülő laboratóriumi vizsgálati költségek, illetve egyéb műszeres vizsgálatok költségeinek, továbbá az eljárás során a tényállás tisztázása kapcsán felmerült személyi és dologi költségek mértékét és fizetésének részletes szabályait;³⁰⁸

22.³⁰⁹ a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét;³¹⁰

23.³¹¹ a zaj és rezgés elleni védelem szabályait;

24.³¹² a levegő védelmével kapcsolatos szabályokat;³¹³

25.³¹⁴ a Program tervezésének, végrehajtásának és ellenőrzésének, valamint az ebben közreműködő szerv létrehozásának és működésének részletes szabályait;

26.³¹⁵ az egyes sajátos szabályozást igénylő élő szervezetek, életközösségek és élőhelyeik védelmére vonatkozó szabályokat;

27.³¹⁶ a külön törvény hatálya alá nem tartozó fás szárú növények védelmével kapcsolatos részletes szabályokat;³¹⁷

28.³¹⁸ a felszín alatti vizek védelmének szabályait;

29.³¹⁹ a felszíni vizek minősége védelmének szabályait;

30.³²⁰ a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelmének szabályait;

31.³²¹ a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizeket és vízgyűjtőterületeket;

32.³²² a környezetre súlyos veszélyt jelentő anyagok és termékek minősítésének részletes szabályait;

33.³²³ az egybefoglalt környezethasználati engedély keretében kiadható engedélyeket és az egybefoglalt környezethasználati engedély szabályait;

34.³²⁴ azon környezethasználatlaltal járó tevékenységeket, amelyek a környezetvédelmi hatóságnak történő bejelentést követően kezdhetők meg, illetve folytathatók, továbbá a bejelentés tartalmi elemeit, a

bejelentéssel érintett tevékenységek ellenőrzésére vonatkozó eljárás szabályait, valamint az alkalmazható jogkövetkezményeket;³²⁵

35.³²⁶ a hulladékból előállított tüzelőanyag égetésének részletes szabályait.

(8) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy az érdekelt miniszterekkel egyetértésben rendeletben állapítsa meg

a)³²⁷

b) a termékdíj fizetési kötelezettség alá tartozó elhasználódott termékek visszagyűjtésére és megfelelő kezelésére vonatkozó előírásokat;

c) a környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztetés feltételrendszerét;³²⁸

d)³²⁹

e) a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeit;³³⁰

f)³³¹

g) a környezetvédelmi megbízott alkalmazási és képesítési feltételeit;³³²

h) a hatósági nyilvántartás [66. § (2) bek.] vezetésének részletes szabályait;³³³

i)³³⁴ a légszennyezettség mérésével, vizsgálatával, ellenőrzésével és értékelésével, valamint annak mérésére szolgáló mérőhálózat telepítésével, üzemeltetésével és működésével, továbbá a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével összefüggő szabályokat,³³⁵ valamint³³⁶

j)³³⁷ a légszennyező anyagok terjedése, az időjárási tényezőknek a légszennyezettségre gyakorolt hatása, valamint a helyhez kötött légszennyező források kibocsátása mérésével, vizsgálatával, ellenőrzésével és értékelésével, valamint a helyhez kötött légszennyező források üzemeltetésének levegőtisztaság-védelmi követelményeivel kapcsolatos szabályokat;³³⁸

k)³³⁹ a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölését, valamint az ország területének a légszennyezettség alapján zónákba történő besorolását;³⁴⁰

l)³⁴¹

m)³⁴² a környezeti elemek - ide nem értve a vizeket - védelmére, a szennyező forrásokra, illetve a környezeti elemek terhelésének, szennyezettségének mérésére, ellenőrzésére, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelemre vonatkozó - törvényi vagy kormányrendeleti szintű szabályozást nem igénylő, más miniszter szabályozási felhatalmazásába nem utalt - részletes szakmai szabályokat;

n)³⁴³ az elérhető legjobb technika alkalmazására vonatkozó szabályokat;

o)³⁴⁴ a környezetvédelmi szempontból minősítendő anyagok, termékek, tevékenységek és technológiák minősítésének részletes szabályait, valamint a minősítő hatóságok és intézmények kijelölésének szabályait, a minősítés rendjét;

p)³⁴⁵ a környezeti zaj mérséklésének feltételeit megteremtő stratégiai zajtérképek, valamint az erre épülő intézkedési tervek készítésének részletes szabályait.³⁴⁶

(9)³⁴⁷ A közlekedésért felelős miniszter a mozgó légszennyező források légszennyezőanyag

a) kibocsátásának mérésével, vizsgálatával kapcsolatos szabályokat a hatáskörét érintő kérdésekben a környezetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben,

b)³⁴⁸ kibocsátására vonatkozó felülvizsgálatával kapcsolatos szabályokat a környezetvédelemért felelős miniszter és a közlekedésrendészetért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben határozza meg.

(10)³⁴⁹ Felhatalmazást kap a vízvédelemért felelős miniszter, hogy a vízgazdálkodásért felelős miniszter, valamint a miniszter egyetértésével kiadott rendeletben állapítsa meg:

a) a használt- és szennyvízkibocsátásnak a környezet védelmére vonatkozó követelményeivel,

b) a vízvédelmi szempontból érzékeny területek és felszíni vizek kijelölésével kapcsolatos részletes szabályokat.

(11)³⁵⁰ Felhatalmazást kap a vízvédelemért felelős miniszter, hogy a vízgazdálkodásért, az agrárpolitikáért, az egészségügyért felelős miniszterrel, valamint a miniszterrel egyetértésben - az ivóvizek, ásvány- és gyógyvizek védelmére vonatkozó területek kivételével - a vízvédelmi szempontból kiemelt védelemben részesítendő felszíni vizeket és azok vízgyűjtő területeinek határait rendeletben állapítsa meg.

(12)³⁵¹ Felhatalmazást kap a vízvédelemért felelős miniszter, hogy az érdekelt miniszterekkel egyetértésben rendeletben állapítsa meg a víz mint környezeti elem védelmére, a vizet szennyező forrásokra, illetve a víz terhelésének, szennyezettségének mérésére, ellenőrzésére, továbbá a vizet veszélyeztető hatások elleni védelemre vonatkozó - törvényi vagy kormányrendeleti szintű szabályozást nem igénylő, más miniszter szabályozási felhatalmazásába nem tartozó - részletes szakmai szabályokat.

(12a)³⁵² Felhatalmazást kap a vízvédelemért felelős miniszter, hogy az egyedi szennyvízelhelyezés alkalmazási feltételeivel kapcsolatos szabályokat rendeletben állapítsa meg.

(13)³⁵³ Felhatalmazást kap a miniszter, hogy - a vízvédelmi eljárások kivételével - az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítsa meg:

a) az igazgatási szolgáltatási díj fizetésére kötelezett eljárásokat, igazgatási jellegű szolgáltatásokat és bejelentéseket, továbbá a fizetendő díj mértékét, valamint a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat;

b) a felügyeleti díjjal kapcsolatos részletes szabályokat.

(13a)³⁵⁴ Felhatalmazást kap a vízvédlemért felelős miniszter, hogy az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítsa meg az igazgatási szolgáltatási díj fizetésére kötelezett vízvédelmi eljárásokat, igazgatási jellegű szolgáltatásokat és bejelentéseket, továbbá a fizetendő díj mértékét, valamint a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat.

(14)³⁵⁵ Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy a vízvédlemért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben

a) a külön jogszabály szerinti nitrátérzékeny területeket a MePAR szerinti blokkok szintjén közzétegye, valamint

b) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályait és az ezzel összefüggő adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjét meghatározza.

(15)³⁵⁶ Felhatalmazást kap a miniszter, hogy az érdekelt miniszterek egyetértésével kiadott rendeletben határozza meg az igénybevételi, kibocsátási és szennyezettségi határértékeket, a vizekre vonatkozó határértékek kivételével.

(15a)³⁵⁷ Felhatalmazást kap a vízvédlemért felelős miniszter, hogy az érdekelt miniszterek egyetértésével kiadott rendeletben határozza meg a vizekre vonatkozó igénybevételi, kibocsátási és szennyezettségi határértékeket.

(16)³⁵⁸ Felhatalmazást kap a honvédelemért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a honvédelmi feladatokkal kapcsolatos sajátos környezethasználatokat, amelyek esetén környezetvédelmi megbízottat kell alkalmazni, továbbá a feladatok során alkalmazható környezetvédelmi eljárások, technológiák, anyagok, készletek fajtáját és mennyiségét.

110/A. §³⁵⁹ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben jelölje ki a környezetvédelmi, a vízvédelmi hatóságot, valamint a környezetvédelmi igazgatási szervet.

111. §³⁶⁰ Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács - a Tanács 97/11/EK irányelvvel, valamint az Európai Parlament és a Tanács 2003/35/EK irányelvvel módosított - 85/337/EGK irányelve (1985. június 27.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról [a törvény végrehajtására a 110. § (7) bekezdése c) és r) pontjában adott felhatalmazás alapján megalkotott kormányrendelettel együtt];

b) a Tanács 91/271/EGK irányelve (1991. május 21.) a települési szennyvízkezelésről;

c) a Tanács 92/43/EGK irányelvének (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről 6. cikk (3) bekezdése;

d) a Tanács 98/83/EK irányelve (1998. november 3.) az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről;

e) az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról;

f) az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról;

g) az Európai Parlament és a Tanács 2002/49/EK irányelve (2002. június 25.) a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről;

h) az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről;

i)³⁶¹ az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről;

j)³⁶² az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról 1. cikkének (2) bekezdése, 3. cikkének 2-4. és 6-10. pontja, 4. cikkének (1) bekezdése, 11. cikkének (1) bekezdése, 13. cikkének (1)-(2) bekezdése, 14. cikkének (1)-(2) és (4) bekezdése, valamint 15. cikkének (2) bekezdése.

112. §³⁶³ E törvény 9. §-a és a 101-102. §-a az ásványi nyersanyag-kitermelő iparban keletkező hulladék kezeléséről és a 2004/35/EK irányelv módosításáról szóló 2006. március 15-i 2006/21/EK európai parlamenti és a tanács irányelv 15. cikkének való megfelelést szolgálja.

¹ Kihirdetve: 1995. VI. 22.

² Módosította: 2011. évi CCI. törvény 100. § a).

³ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 1. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.

- ⁴ Módosította: 2013. évi CCXII. törvény 128. §.
- ⁵ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ⁶ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ⁷ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ⁸ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ⁹ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ¹⁰ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 3. § (1). Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ¹¹ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ¹² Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1).
- ¹³ Megállapította és jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹⁴ Megállapította és jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹⁵ Megállapította és jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹⁶ Megállapította és jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (1). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹⁷ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹⁸ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹⁹ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ²⁰ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ²¹ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ²² Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ²³ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2).
- ²⁴ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2).
- ²⁵ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2).
- ²⁶ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2).

- ²⁷ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (2).
- ²⁸ Megállapította és jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ²⁹ Megállapította és jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3). Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ³⁰ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³¹ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³² Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 2. §. Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³³ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³⁴ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³⁵ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 3. § (2). Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³⁶ Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 1. § (3).
- ³⁷ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Módosította: 2011. évi CCI. törvény 100. § b).
- ³⁸ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ³⁹ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ⁴⁰ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ⁴¹ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ⁴² Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ⁴³ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 1. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ⁴⁴ Beiktatta: 2013. évi CCLII. törvény 46. § (1). Hatályos: 2014. III. 15-től.
- ⁴⁵ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 4. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ⁴⁶ Lásd: 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelet, 174/2003. (X. 28.) Korm. rendelet, 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet.
- ⁴⁷ Módosította: 2011. évi CCI. törvény 100. § b).
- ⁴⁸ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 1. §. Hatályos: 2005. XII. 23-tól.
- ⁴⁹ Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §, 103. §.
- ⁵⁰ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 5. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ⁵¹ Megállapította: 2003. évi CXX. törvény 2. §. Hatályos: 2004. I. 7-től.
- ⁵² Módosította: 2008. évi XCI. törvény 27. § (3).

- ⁵³ Megállapította: 2011. évi CLXVI. törvény 38. § (1). Hatályos: 2012. I. 1-től.
- ⁵⁴ Megállapította: 2003. évi CXX. törvény 3. §. Hatályos: 2004. I. 7-től.
- ⁵⁵ Megállapította: 2004. évi LXXVI. törvény 1. §. Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁵⁶ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 2. §. Hatályos: 2004. VII. 18-tól.
- ⁵⁷ Lásd: 102/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet, 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet, 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelet, 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet, 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet, 49/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet, 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelet, 174/2003. (X. 28.) Korm. rendelet, 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, 267/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet, 272/2004. (IX. 29.) Korm. rendelet, 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet, 213/2006. (X. 27.) Korm. rendelet, 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, 80/2008. (IV. 4.) Korm. rendelet.
- ⁵⁸ Hatályon kívül helyezte: 2007. évi XXXVII. törvény 3. § (4). Hatálytalan: 2007. VII. 2-től.
- ⁵⁹ Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 2. § (1). Hatályos: 2009. I. 1-től.
- ⁶⁰ Módosította: 2011. évi CCI. törvény 101. §.
- ⁶¹ Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 2. § (2). Hatályos: 2009. I. 1-től.
- ⁶² Hatályon kívül helyezte: 2013. évi LXXXII. törvény 4. § a). Hatálytalan: 2013. VI. 28-tól.
- ⁶³ Módosította: 2008. évi XCI. törvény 27. § (3).
- ⁶⁴ Számozását módosította: 2007. évi XXIX. törvény 2. §.
- ⁶⁵ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 2. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ⁶⁶ Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 9. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.
- ⁶⁷ Megállapította: 2004. évi LXXVI. törvény 3. § (1). Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁶⁸ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 3. § (2). Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁶⁹ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 3. § (2). Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁷⁰ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 3. § (2). Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁷¹ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 3. § (2). Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁷² Megállapította: 2004. évi LXXVI. törvény 3. § (3). Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).
- ⁷³ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 2. § (1) d).
- ⁷⁴ Megállapította: 2004. évi LXXVI. törvény 4. § (1). Hatályos: 2004. VII. 16-tól.

- ⁷⁵ *Módosította: 2011. évi CLXXV. törvény 101. § a).*
- ⁷⁶ *Megállapította: 2004. évi LXXVI. törvény 4. § (2). Hatályos: 2004. VII. 16-tól.*
- ⁷⁷ *Módosította: 2010. évi CXLVIII. törvény 91. § (1).*
- ⁷⁸ *Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 3. § (1). Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁷⁹ *Módosította: 2011. évi CLXXV. törvény 101. § b).*
- ⁸⁰ *Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 3. § (2). Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁸¹ *Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 5. § (1). Hatályos: 2004. VII. 18-tól.*
- ⁸² *Hatályon kívül helyezte: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1). Hatálytalan: 2008. XII. 28-tól.*
- ⁸³ *Megállapította: 2012. évi CXLIII. törvény 1. §. Hatályos: 2012. X. 10-től.*
- ⁸⁴ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁸⁵ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁸⁶ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁸⁷ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁸⁸ *Megállapította: 2013. évi LXXXII. törvény 1. §. Hatályos: 2013. VI. 28-tól.*
- ⁸⁹ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁹⁰ *Megállapította: 2013. évi LXXXII. törvény 2. §. Hatályos: 2013. VI. 28-tól.*
- ⁹¹ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁹² *Hatályon kívül helyezte: 2013. évi LXXXII. törvény 4. § b). Hatálytalan: 2013. VI. 28-tól.*
- ⁹³ *Megállapította: 2012. évi CCX. törvény 3. §. Hatályos: 2013. I. 1-től.*
- ⁹⁴ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 5. §. Hatályos: 2009. I. 1-től. Lásd még: 2008. évi XCI. törvény 26. § (2).*
- ⁹⁵ *Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CCXIII. törvény 132. § (2). Hatálytalan: 2012. XII. 28-tól.*
- ⁹⁶ *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 10. § (1). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ⁹⁷ *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 10. § (1). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ⁹⁸ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 10. § (2). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ⁹⁹ *Megállapította: 2012. évi CCX. törvény 4. §. Hatályos: 2013. I. 1-től.*
- ¹⁰⁰ *Megállapította: 2013. évi LXXXII. törvény 3. §. Hatályos: 2013. VI. 28-tól.*

- ¹⁰¹ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 6. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ¹⁰² Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 6. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ¹⁰³ Lásd: 2008. évi XCI. törvény 26. § (1).
- ¹⁰⁴ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 6. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.
- ¹⁰⁵ Megállapította: 2005. évi CXXXI. törvény 11. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁰⁶ Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 11. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.
- ¹⁰⁷ Megállapította: 2005. évi CXXXI. törvény 12. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁰⁸ Számozását módosította: 2001. évi LV. törvény 6. §.
- ¹⁰⁹ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 2. §. Hatályos: 2005. XII. 23-tól.
- ¹¹⁰ Megállapította: 2005. évi CXXXI. törvény 13. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹¹¹ Módosította: 2010. évi CXLVIII. törvény 91. § (2).
- ¹¹² Megállapította: 2004. évi XXIX. törvény 117. § (1). Hatályos: a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától.
- ¹¹³ Módosította: 2010. évi CXLVIII. törvény 91. § (3).
- ¹¹⁴ Módosította: 2013. évi CXXXIII. törvény 38. §.
- ¹¹⁵ Módosította: 2010. évi CXLVIII. törvény 91. § (4).
- ¹¹⁶ Megállapította: 2007. évi XXIX. törvény 3. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹¹⁷ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 3. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).
- ¹¹⁸ Számozását módosította: 2007. évi XXIX. törvény 3. §.
- ¹¹⁹ Hatályon kívül helyezte: 2007. évi CXXVII. törvény 262. § (2) c). Hatálytalan: 2008. I. 1-től. Rendelkezéseit - a 2007. évi CXXVII. törvény 269. §-ában foglaltak figyelembevételével - azokban az esetekben még alkalmazni kell, amelyekben az 1992. évi LXXIV. törvény szerinti adófizetési kötelezettség, illetőleg adólevonási jogosultság 2007. december 31. napjáig bezárólag keletkezett.
- ¹²⁰ Megállapította: 1998. évi XC. törvény 93. § (2). Hatályos: 1999. I. 1-től.
- ¹²¹ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 7. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ¹²² Megállapította: 2011. évi XCV. törvény 9. § (1). Hatályos: 2011. VII. 22-től. Lásd: 2011. évi XCV. törvény 7. § (3).
- ¹²³ Módosította: 2011. évi CCI. törvény 100. § c), 2012. évi CCXI. törvény 22. §.
- ¹²⁴ Hatályon kívül helyezte: 2000. évi CXXXIII. törvény 110. § (1) d). Hatálytalan: 2001. I. 1-től.
- ¹²⁵ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 8. § (1). Hatályos: 2001. VII. 13-tól.

- ¹²⁶ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 8. § (2). Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ¹²⁷ Beiktatta: 2003. évi CXX. törvény 4. §. Hatályos: 2004. I. 7-től.
- ¹²⁸ Hatályon kívül helyezte: 2009. évi LVI. törvény 103. §. Hatálytalan: 2009. X. 1-től.
- ¹²⁹ Beiktatta: 2005. évi LXXXIII. törvény 286. §. Hatályos: 2005. XI. 1-től.
- ¹³⁰ Beiktatta: 2005. évi LXXXIII. törvény 286. §. Hatályos: 2005. XI. 1-től. Ezt követően indult ügyekben és megismételt eljárásban kell alkalmazni.
- ¹³¹ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g), 2008. évi XCI. törvény 27. § (1).
- ¹³² Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 7. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 103. §.
- ¹³³ Jelölését módosította: 2008. évi XCI. törvény 7. §.
- ¹³⁴ Jelölését módosította: 2008. évi XCI. törvény 7. §.
- ¹³⁵ Jelölését módosította: 2008. évi XCI. törvény 7. §.
- ¹³⁶ Megállapította: 2009. évi CXV. törvény 57. § (1). Hatályos: 2010. I. 1-től.
- ¹³⁷ Módosította: 2013. évi CCLII. törvény 46. § (2).
- ¹³⁸ Módosította: 2010. évi XIII. törvény 15. § (2) b).
- ¹³⁹ Módosította: 2010. évi XIII. törvény 15. § (2) b).
- ¹⁴⁰ Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 12. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.
- ¹⁴¹ Megállapította: 2007. évi XXIX. törvény 4. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.
- ¹⁴² Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 13. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.
- ¹⁴³ Megállapította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g). Hatályos: 2007. I. 1-től.
- ¹⁴⁴ Hatályon kívül helyezte: 2006. évi CIX. törvény 146. § b). Hatálytalan: 2007. I. 1-től.
- ¹⁴⁵ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁴⁶ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.
- ¹⁴⁷ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 1. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁴⁸ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 1. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁴⁹ Megállapította: 2013. évi LXXXIV. törvény 12. § (1). Hatályos: 2013. VII. 1-től.
- ¹⁵⁰ Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 1. §.

¹⁵¹ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 8. §. Módosította: 2009. évi LVII. törvény 47. § (3). Lásd: 2009. évi LVII. törvény 46. § (3). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 1. §.

¹⁵² Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 8. §. Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 1. §.

¹⁵³ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 2. §. Hatályos: 2010. III. 1-től.

¹⁵⁴ Megállapította: 2010. évi XC. törvény 71. § (1). Hatályos: 2010. VIII. 28-tól.

¹⁵⁵ Módosította: 2010. évi CLII. törvény 2. § (21).

¹⁵⁶ Beiktatta: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁵⁷ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁵⁸ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).

¹⁵⁹ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁶⁰ Beiktatta: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁶¹ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁶² Beiktatta: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁶³ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Hatályos: 2006. I. 1-től.

¹⁶⁴ Megállapította: 2009. évi LVI. törvény 101. § (3). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁶⁵ Hatályon kívül helyezte: 2009. évi LVI. törvény 103. §. Hatálytalan: 2009. X. 1-től.

¹⁶⁶ Megállapította: 2009. évi LVI. törvény 101. § (4). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁶⁷ Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 3. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).

¹⁶⁸ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 3. §. Hatályos: 2010. III. 1-től.

¹⁶⁹ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 3. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁷⁰ Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 4. §. Hatályos: 2010. III. 1-től.

¹⁷¹ Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 4. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁷² Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 5. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁷³ Megállapította: 2003. évi CXX. törvény 7. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 103. §.

¹⁷⁴ Beiktatta: 2009. évi LVI. törvény 101. § (5). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁷⁵ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 13. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).

- ¹⁷⁶ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 13. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁷⁷ Megállapította: 2010. évi XC. törvény 71. § (2). Hatályos: 2010. VIII. 28-tól.
- ¹⁷⁸ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁷⁹ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 7. § (1). Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁸⁰ Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 7. § (2). Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁸¹ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁸² Hatályon kívül helyezte: 2009. évi LVI. törvény 103. §. Hatálytalan: 2009. X. 1-től.
- ¹⁸³ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁸⁴ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁸⁵ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁸⁶ Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 8. §.
- ¹⁸⁷ Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 8. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁸⁸ Hatályon kívül helyezte: 2006. évi CIX. törvény 146. § b). Hatálytalan: 2007. I. 1-től.
- ¹⁸⁹ Módosította: 2006. évi CIX. törvény 145. § (5) g).
- ¹⁹⁰ Megállapította: 2005. évi CXXXI. törvény 18. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 103. §.
- ¹⁹¹ Módosította: 2009. évi LVI. törvény 103. §.
- ¹⁹² Megállapította: 2009. évi LVI. törvény 101. § (6). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁹³ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 9. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁹⁴ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 10. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁹⁵ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 14. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ¹⁹⁶ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 14. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ¹⁹⁷ Beiktatta: 2013. évi LXXXIV. törvény 12. § (2). Hatályos: 2013. VII. 1-től.
- ¹⁹⁸ Beiktatta: 2013. évi LXXXIV. törvény 12. § (2). Hatályos: 2013. VII. 1-től.
- ¹⁹⁹ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 11. §. Hatályos: 2010. III. 1-től.

- ²⁰⁰ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 11. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁰¹ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 11. §. Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁰² Megállapította: 2009. évi LVI. törvény 101. § (7). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁰³ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 16. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ²⁰⁴ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 17. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ²⁰⁵ Megállapította: 2001. évi LV. törvény 18. §. Hatályos: 2001. VII. 13-tól.
- ²⁰⁶ Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 14. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.
- ²⁰⁷ Hatályon kívül helyezte: 2009. évi LVI. törvény 103. §. Hatálytalan: 2009. X. 1-től.
- ²⁰⁸ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 5. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.
- ²⁰⁹ Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 9. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.
- ²¹⁰ A korábbi címet hatályon kívül helyezte: 2010. évi XIII. törvény 15. § (3). Hatálytalan: 2010. III. 1-től.
- ²¹¹ Számozását módosította: 2005. évi LXXXIII. törvény 289. §. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.
- ²¹² Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 15. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.
- ²¹³ Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 10. § (1). Hatályos: 2008. XII. 28-től.
- ²¹⁴ Megállapította: 2009. évi LVI. törvény 101. § (9). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²¹⁵ Megállapította: 2009. évi CXLIX. törvény 39. § (1). Hatályos: 2010. I. 1-től.
- ²¹⁶ Beiktatta: 2013. évi LXXXIV. törvény 12. § (3). Hatályos: 2013. VII. 1-től.
- ²¹⁷ Beiktatta: 2009. évi CXLIX. törvény 39. § (2). Hatályos: 2010. I. 1-től.
- ²¹⁸ Beiktatta: 2009. évi CXLIX. törvény 39. § (2). Hatályos: 2010. I. 1-től.
- ²¹⁹ Beiktatta: 2009. évi CXLIX. törvény 39. § (2). Hatályos: 2010. I. 1-től.
- ²²⁰ Hatályon kívül helyezte: 2005. évi CXXVII. törvény 22. § (4). Hatálytalan: 2005. XII. 31-től.
- ²²¹ Hatályon kívül helyezte: 2005. évi CXXVII. törvény 22. § (4). Hatálytalan: 2005. XII. 31-től.
- ²²² Megállapította: 2005. évi LXXXIII. törvény 290. §. Hatályos: 2005. XI. 1-től. Ezt követően indult ügyekben és megismételt eljárásban kell alkalmazni.
- ²²³ Beiktatta: 2005. évi CXXXI. törvény 19. §. Hatályos: 2006. I. 1-től. Ezt követően indult ügyekben kell alkalmazni azzal, hogy az eljárásjogi rendelkezéseket a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.
- ²²⁴ Megállapította: 2013. évi XXVI. törvény 1. §. Hatályos: 2013. IV. 4-től.

- ²²⁵ *Megállapította: 2011. évi CCI. törvény 99. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.*
- ²²⁶ *Beiktatta: 2006. évi CXXI. törvény 9. § (1). Hatályos: 2007. I. 1-től.*
- ²²⁷ *Beiktatta: 2006. évi CXXI. törvény 9. § (2). Hatályos: 2007. II. 15-től.*
- ²²⁸ *Beiktatta: 2006. évi CXXI. törvény 9. § (2). Hatályos: 2007. II. 15-től.*
- ²²⁹ *Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 13. § (1). Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.*
- ²³⁰ *Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 13. § (2). Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.*
- ²³¹ *Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 13. § (3). Hatályos: 2010. III. 1-től. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.*
- ²³² *Megállapította: 2004. évi XXIX. törvény 117. § (2). Hatályos: a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától.*
- ²³³ *Megállapította: 2004. évi XXIX. törvény 117. § (2). Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §, 103. §.*
- ²³⁴ *A felvezető szövegrészt megállapította: 2004. évi XXIX. törvény 117. § (3). Hatályos: a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától.*
- ²³⁵ *Módosította: 2011. évi CLXXV. törvény 101. § a).*
- ²³⁶ *Megállapította: 2004. évi XXIX. törvény 117. § (4). Módosította: 2011. évi CLXXV. törvény 101. § a).*
- ²³⁷ *Megállapította: 2004. évi XXIX. törvény 117. § (4). Módosítva: 2005. évi LXXXIII. törvény 336. §, 2011. évi CLXXV. törvény 101. § c) alapján.*
- ²³⁸ *Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.*
- ²³⁹ *Hatályon kívül helyezte: 2009. évi LVI. törvény 103. §. Hatálytalan: 2009. X. 1-től.*
- ²⁴⁰ *Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 7. §. Hatályos: 2004. VII. 20-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 27. § (2) b), (3).*
- ²⁴¹ *Módosította: 2010. évi CXLVIII. törvény 91. § (5).*
- ²⁴² *Megállapította: 2007. évi XXIX. törvény 6. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).*
- ²⁴³ *Módosította: 2012. évi II. törvény 254. § (1) f).*
- ²⁴⁴ *Megállapította: 2007. évi XXIX. törvény 7. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).*
- ²⁴⁵ *Módosította: 2009. évi CXV. törvény 57. § (2).*
- ²⁴⁶ *Módosította: 2009. évi CXV. törvény 57. § (2).*

- ²⁴⁷ *Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 8. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).*
- ²⁴⁸ *Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 8. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).*
- ²⁴⁹ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 16. § (1). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵⁰ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 16. § (2). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵¹ *Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 9. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).*
- ²⁵² *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 17. § (1). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵³ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 17. § (2). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵⁴ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 17. § (3). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵⁵ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 17. § (4). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵⁶ *Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 10. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól. Alkalmazására lásd: ugyane törvény 23. § (2).*
- ²⁵⁷ *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 18. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ²⁵⁸ *Módosította: 2013. évi CCLII. törvény 46. § (3).*
- ²⁵⁹ *Módosította: 1998. évi XC. törvény 93. § (3).*
- ²⁶⁰ *Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 11. §. Hatályos: 2008. XII. 28-tól.*
- ²⁶¹ *Megállapította: 2011. évi CLXVI. törvény 38. § (2). Hatályos: 2012. I. 1-től.*
- ²⁶² *Hatályon kívül helyezte: 2011. évi CLXVI. törvény 84. § 13. Hatálytalan: 2012. I. 1-től.*
- ²⁶³ *Beiktatta: 2011. évi CXCVII. törvény 165. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.*
- ²⁶⁴ *Módosította: 2012. évi II. törvény 254. § (1) f).*
- ²⁶⁵ *Megállapította: 2011. évi CLXIII. törvény 51. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.*
- ²⁶⁶ *Módosította: 2007. évi LXXXII. törvény 2. § 201.*
- ²⁶⁷ *Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 12. §. Hatályos: 2008. XII. 28-tól.*
- ²⁶⁸ *Az utolsó mondatot beiktatta: 2003. évi CXX. törvény 11. §. A korábbi első mondatot hatályon kívül helyezte: 2007. évi LXXXII. törvény 2. § 201. Hatálytalan: 2007. VII. 1-től.*
- ²⁶⁹ *Megállapította: 2012. évi LXXVI. törvény 32. §. Hatályos: 2012. VI. 27-től.*
- ²⁷⁰ *Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (1). Hatályos: 2008. XII. 28-tól.*
- ²⁷¹ *Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁷² *Lásd: 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet.*

²⁷³ *Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (2). Hatályos: 2008. XII. 28-tól. Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).*

²⁷⁴ *Lásd: 241/2009. (X. 29.) Korm. rendelet.*

²⁷⁵ *Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 5. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁷⁶ *Lásd: 152/1995. (XII. 12.) Korm. rendelet, 20/2001. (II. 14.) Korm. rendelet, 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet.*

²⁷⁷ *Megállapította: 2005. évi CXXXI. törvény 21. § (2). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁷⁸ *Lásd: 181/2008. (VII. 8.) Korm. rendelet, 443/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet, 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.*

²⁷⁹ *Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján. Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.*

²⁸⁰ *Lásd: 94/2003. (VII. 2.) Korm. rendelet, 25/2006. (II. 3.) Korm. rendelet, 310/2008. (XII. 20.) Korm. rendelet, 274/2009. (XII. 3.) Korm. rendelet, 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet, 444/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet, 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.*

²⁸¹ *Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁸² *Lásd: 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelet, 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet, 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelet, 94/2003. (VII. 2.) Korm. rendelet, 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet, 214/2006. (X. 31.) Korm. rendelet, 107/2007. (V. 9.) Korm. rendelet, 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, 80/2008. (IV. 4.) Korm. rendelet, 310/2008. (XII. 20.) Korm. rendelet, 274/2009. (XII. 3.) Korm. rendelet, 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet, 308/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 6. §.*

²⁸³ *Megállapította: 2001. évi LV. törvény 19. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁸⁴ *Lásd: 140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet, 142/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet, 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.*

²⁸⁵ *Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁸⁶ *Lásd: 93/1996. (VII. 4.) Korm. rendelet.*

²⁸⁷ *Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.*

²⁸⁸ *Lásd: 152/1995. (XII. 12.) Korm. rendelet, 20/2001. (II. 14.) Korm. rendelet, 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet.*

²⁸⁹ *Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CCV. törvény 279. § (1) a). Hatálytalan: 2013. VII. 1-től.*

²⁹⁰ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 19. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

²⁹¹ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 19. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

²⁹² Lásd: 193/2001. (X. 19.) Korm. rendelet, 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, 444/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.

²⁹³ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 19. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

²⁹⁴ Lásd: 74/2003. (V. 28.) Korm. rendelet, 276/2005. (XII. 20.) Korm. rendelet, 214/2006. (X. 31.) Korm. rendelet, 308/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet, 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.

²⁹⁵ Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 19. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

²⁹⁶ Lásd: 83/2003. (VI. 7.) Korm. rendelet.

²⁹⁷ Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Végre nem hajtható módosítására lásd: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1). A korábbi o) pont hatályon kívül helyezve: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.
Hatálytalan: 2008. XII. 28-tól.

²⁹⁸ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 8. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

²⁹⁹ Lásd: 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet.

³⁰⁰ Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 8. § (1). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

³⁰¹ Lásd: 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet.

³⁰² Beiktatta: 2005. évi CXXVII. törvény 5. § (2). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosítva: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1) alapján.

³⁰³ Lásd: 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet.

³⁰⁴ Megállapította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (1). Hatályos: 2010. III. 1-től.

³⁰⁵ Megállapította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (3). Számozását módosította: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4).
Módosította: 2009. évi LVI. törvény 102. §.

³⁰⁶ Lásd: 297/2009. (XII. 21.) Korm. rendelet.

³⁰⁷ Beiktatta: 2006. évi CXXI. törvény 9. § (3). Jelölését módosította: 2007. évi XXIX. törvény 11. §.
Módosította: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1). Jelölését módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).

³⁰⁸ Lásd: 72/2007. (IV. 17.) Korm. rendelet.

³⁰⁹ Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 11. §. Módosította: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1). Jelölését módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).

³¹⁰ Lásd: 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet.

- ³¹¹ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³¹² *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³¹³ *Lásd: 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet.*
- ³¹⁴ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³¹⁵ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³¹⁶ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³¹⁷ *Lásd: 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet.*
- ³¹⁸ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³¹⁹ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³²⁰ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³²¹ *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 13. § (4). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³²² *Beiktatta: 2009. évi LVI. törvény 101. § (10). Számozását módosította: 2010. évi XIII. törvény 14. § (2).*
- ³²³ *Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 14. § (3). Hatályos: 2010. III. 1-től.*
- ³²⁴ *Beiktatta: 2010. évi XIII. törvény 14. § (3). Hatályos: 2010. III. 1-től.*
- ³²⁵ *Lásd: 439/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.*
- ³²⁶ *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 19. § (1). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*
- ³²⁷ *Hatályon kívül helyezte: 2006. évi CIX. törvény 146. § b). Hatálytalan: 2007. I. 1-től.*
- ³²⁸ *Lásd: 29/1997. (VIII. 29.) KTM rendelet.*
- ³²⁹ *Hatályon kívül helyezte: 2008. évi XCI. törvény 27. § (1). Hatálytalan: 2008. XII. 28-tól.*
- ³³⁰ *Lásd: 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet.*
- ³³¹ *Hatályon kívül helyezte: 2009. évi LVI. törvény 103. §. Hatálytalan: 2009. X. 1-től.*
- ³³² *Lásd: 11/1996. (VII. 4.) KTM rendelet.*
- ³³³ *Lásd: 7/2000. (V. 18.) KöM rendelet.*
- ³³⁴ *Beiktatta: 2000. évi CXXIX. törvény 2. § (1). Hatályos: 2001. II. 18-tól.*
- ³³⁵ *Lásd: 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet.*
- ³³⁶ *Lásd: 6/2011. (I. 14.) VM rendelet.*
- ³³⁷ *Beiktatta: 2000. évi CXXIX. törvény 2. § (1). Hatályos: 2001. II. 18-tól.*

³³⁸ *Lásd: 17/2001. (VIII. 3.) KöM rendelet, 17/2003. (IV. 4.) GKM-KvVM-PM együttes rendelet, 10/2003. (VII. 11.) KvVM rendelet, 6/2011. (I. 14.) VM rendelet, 110/2013. (XII. 4.) VM rendelet.*

³³⁹ *Beiktatta: 2000. évi CXXIX. törvény 2. § (1). Hatályos: 2001. II. 18-tól.*

³⁴⁰ *Lásd: 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet.*

³⁴¹ *Hatályon kívül helyezte: 2013. évi CCL. törvény 21. §. Hatálytalan: 2013. XII. 31-től.*

³⁴² *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (2). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁴³ *Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 19. § (2). Hatályos: 2001. VII. 13-tól.*

³⁴⁴ *Beiktatta: 2001. évi LV. törvény 19. § (2). Hatályos: 2001. VII. 13-tól.*

³⁴⁵ *Beiktatta: 2004. évi LXXVI. törvény 8. § (2). Hatályos: 2004. VII. 16-tól.*

³⁴⁶ *Lásd: 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet.*

³⁴⁷ *Beiktatta: 2000. évi CXXIX. törvény 2. § (2). Hatályos: 2001. II. 18-tól.*

³⁴⁸ *Módosította: 2006. évi CIX. törvény 170. § (1) i), 2010. évi CXXX. törvény 44. § (41).*

³⁴⁹ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (3). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵⁰ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (4). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵¹ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (5). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵² *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 19. § (6). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵³ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (7). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵⁴ *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 19. § (8). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵⁵ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (9). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵⁶ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 19. § (10). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵⁷ *Beiktatta: 2013. évi CCL. törvény 19. § (11). Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁵⁸ *Beiktatta: 2012. évi CCV. törvény 252. §. Hatályos: 2013. VII. 1-től.*

³⁵⁹ *Megállapította: 2013. évi CCL. törvény 20. §. Hatályos: 2013. XII. 31-től.*

³⁶⁰ *Megállapította: 2005. évi CXXVII. törvény 6. §. Hatályos: 2005. XII. 23-tól.*

³⁶¹ *Beiktatta: 2007. évi XXIX. törvény 13. §. Hatályos: 2007. IV. 30-tól.*

³⁶² *Beiktatta: 2008. évi XCI. törvény 15. §. Hatályos: 2009. V. 15-től.*

³⁶³ *Beiktatta: 2011. évi XXIX. törvény 225. §. Hatályos: 2011. IV. 15-től.*